

Peštynės Lietuvoje

Ar jos tik 'vaikiškos ligos?

Vytautas Meškauskas

Liepos 31 d. RESPUBLIKA paskelbė KREIPIMĄSI Į LIETUVOS ŽMONES, kurį pasirašė žinomos Lietuvoje asmenybės – J. Marcinkevičius, R. Gudaitis, A. Juozaitis, Č. Kudaba, Baublys, Medvedevas, Genzelis ir kt. – viso 20. Prie jų sekantią dieną prisidėjo dar 10, jų tarpe J. Urbšys, J. Kubilius. Atsišaukime tarp kitko sakoma:

"Deja, ne visi renkamės demokratiją, teisingumą, dorą, tarpusavio pagarbą. Matyt, jau siekiame per daug greitos asmeninės gerovės, per ankstybos garbės ir laurų. Valdžios lovyms maišai pinigų, mafijos (ir jos esama Lietuvoje - v.m.) voratinkliai, raganų ir priešų medžioklės ragas, ūkinės bei pilietinės juodosios vėliavos niekada nebuvo ir negali būti laisvės simboliais. Į kokią dūdą bepūstų politinė partija, jai turėtų rūpėti asmenybės laisvė, tvarka, demokratiniai principai."

Skamba labai žiauriai, tačiau iš tikro tokių ir panašių reiškinių pasitaiko visose valstybėse, ypač naujai besikuriančiose ar atsistatančiose. Ir ne tik jose. Į Amerikos politikus žiūrima kaip į žulikus, kuriems reikia įrodyti savo nekaltumą ir padomumą.

Konkrečiai pasirašiusieji kaltina:

"Nuo pat savo darbo pradžios Aukščiausioji Taryba, būdama įstatymų leidžiamoji valdžia, palaipsniui plečia savo valdžios galią, neleistinai ir netgi pražūtingai apriboja, žlugdo vykdomosios valdžios – Ministrų Tarybos – veiklą. Nepasitikėjimas ir įtarumas, smulkmeniškia, nekonstruktyvi ir besaikė kritika nepadaeda ir nepadės spręsti aktualių jų problemų. Demokratinėse valstybėse, į kurias derėtų mums lygiuotis, įstatymus kuriančioji valdžia netrukdo dirbti įstatymus vykdančiajai valdžiai."

Ar Amerikoje nematome to paties? O ir kitur, ne prezidentinėje sistemoje, valdžia eina savo pareigas iki tūi parlamento, mūsų atveju Aukščiausios Tarybos, pasitikėjimą!

Toliau atsišaukime pereinama prie derybų su Tarybų Sąjunga būtinumo, kai tuo tarpu kai kurie deputatai jieško dingsčių jų pradžią vilkinti. Prikšamas nenuoseklus įstatymų leidimas, vis dar nėra deputatų atšaukimo tvarkos, abejotinos vertės Laikinasis krašto apsaugos prievolės įstatymas.

Dėl viso to pasirašiusieji ragina Lietuvos respublikos piliečius pareikšti savo valią: atėjo metas rinkti Atkuriamąjį Seimą ir patikėti jam demokratiškos Lietuvos pamatus.

Iš pirmo žvilgsnio tas šauki-

masis gai pasirodyti nereikalingas. Kokiam krašte rasi šimtinę išminčių, kurie žinotų atsakymus į visus kasdienius klausimus? Ar būsimas seimas bus geresnis už dabartinę Aukščiausią Tarybą, kurią užsieniui vadiname parlamentu? Savo kompetencijos ieškojimas ir jos praplitimas vyksta visose valstybių įstatymo leidimo, vykdymo ir teismo institucijose.

Antra vertus, kad padėtis iš tikro verta susirūpinimo, parodo maža žinutė, kad prof. Kudabai nebuvo leista perskaityti tą kreipimąsi į Lietuvos žmones per televiziją. Radijas ir televizija yra valstybės kontrolėje.

Įtarimo kelia ir 'valstybės laikraščio' (Lietuvos Aido) įsteigimas šalyje, kurioje jau eina 300 laikraščių, ir paskyrimas jam, kaip Lietuvos Rytė teigia B. Vainauskienė, pusės milijono rublių! (Lietuvos Aide atskirtama, kad ir RESPUBLIKOS leidėjas Vytautas Tomkus gavo vyriausybės atleidimą nuo mokesčių, įsitaissant tam laikraščio Danijoj padovanotas modernias spausdinimo mašinas.)

Iš šalies žiūrint atrodo, kad iš dabartinės Aukščiausios Tarybos negali laukti tobulos santvarkos įvedimo, kad toji yra tik demokratijos ir parlamentarinės sistemos mokykla. Sunku patikėti, kad ir būsimasis seimas iš karto įvestų visai pakenčiamą visų valdžių sistemą. Tam reikia ramybės laikotarpio. Kol kas galime tik džiaugtis, kad Lietuvoje yra bent laisva spauda, kuri iškelia negeroves į viešumą ir tokiu būdu leidžia jas, jei nepanaikinti, tai bent sumažinti.

JAV vyskupai vyksta į Lietuvą

Maskva blokuoja vizą J.E. vyskupui Pauliui Baltakiui, turėjusiam vykti į Lietuvą su Amerikos katalikų episkopato delegacija, praneša Lietuvos Informacijos Centras.

Pasak episkopato, JAV Valstybės departamentas daro spaudimą, kad vyskupui Baltakiui būtų leidžiama numatytais datomis, t.y. rugpiūčio 27–rugsėjo 7 d.d., keliauti į Pabaltijį Tarybų Sąjungą. Kiti delegacijos nariai, kurie jau gavo vizas, yra: Stanfordo eparchas J.E. vyskupas Basil H. Losten, Amerikos katalikų fondų koalicijos prezidentas Frank Butler, katalikų Artimųjų rytų asociacijos Generalinis sekretorius prel. Robert Stern ir Jav katalikų episkopato Talkos ir teisingumo departamento sekretorius John Carr.

Šiai Baltakio delegacijai

Dirvos vajuos Los Angeles komitetas, vadovaujamas Jono Petronio, Vyriausiam vajuos komitetui pasiuntė sutelktus 10,000 dol. ir sako, kad tai tik pradžia! Nuotraukoje komiteto nariai. Iš kairės: Irena Bužienienė, pirm. Jonas Petronis. Rūta Sakienė. Stovi: Vladas Gyls, Ramūnas Bužėnas, dr. Povilas Švarcas ir Vincas Juodvalkis.

Seattle lietuviai gali būti pavyzdžiu

1990 m. "Goodwill Games" – "Geros valios žaidynės", pradedusios liepos 21 dieną, įvyko Seattle, WA. Nežiūrint labai intensyvių lietuvių ir jų draugų pastangų, pataikaujant Sovietijai, buvo atmetas rengėjamas įteiktas Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto prašymas, kad Žaidynėse būtų atstovaujama Lietuva. Pasėkoje lietuviai sportininkai – su keturiomis išimtimis, – boikotavo Sovietų komandas ir nedalyvavo Žaidynėse. Nebuvo nei Estijos, nei Latvijos atskirų sportininkų vienetų.

Visų tų pasirengimų ir mėginimų branduolys buvo Seattle LB apylinkė, energingai vadovaujama pirm. Inos Bertulytės-Bray. Neigiamas Žaidynių rengėjų atsakymas nesustabdė jų ryžto kovoti už Lietuvos teisę

būti laisvųjų tautų cėlėse. Jau gerokai prieš Žaidynes buvo išreklamuotas pabaltiečių sportininkų siekis atstovauti savo kraštą. Buvo suorganizuoti interviu laikraščiams ir radijo programose; The Nordic Heritage muziejuje "The Baltic Experience: Estonia, Latvia and Lithuania – Art • History • Culture" paroda nuo birželio 21 iki rugsėjo 23; pristatyti lietuviai Žaidynių "Human Rights" konferencijoje; atstovauta Lietuvą ekumeninėse pamaldose St. James katedroje; pagaminti specialūs marškinėliai su užrašu "Estonia, Latvia, Lithuania, Goodwill and Freedom 1990"; paruošti dalinimui lapeliai apie pabaltiečių sportininkų nedalyvavimą Žaidynėse; išnaudotos buvusios progos Lietuvos vardo išryškinimui, sistematingai dalyvaujant Žaidynių atidaryme bei eigoje. Tad, jei oficialiai Lietuva ir negalėjo būti atstovaujama, labai sėkmingai buvo atlikta visa kas galima, kad Lietuvos vardas būtų girdimas ir matomas.

Jau Žaidynių išvakarėse, apeigų metu St. James katedroje, kartu su tautiniais rūbais apsirengusiais įvairių tautų atsto-

vais, kurių kiekvienas pravedė bendrą maldą savo kalba, prie altoriaus stovėjo Ina Bertulytė-Bray, pravedusi maldą lietuviškai.

Dviejų savaitių Geros Valios žaidynių laikotarpyje, penkis kartus grupavosi specialiais marškinėliais apsirengę pabaltiečiai su savo vėliavomis ir dalino žiūrovams paruoštus informacinius lapelius. Jau pirmąją dieną, trispalves lengvai pastebėję, čia prisijungė kiti iš Lietuvos į Seattle atvykę "Gimtojo Krašto" vyr. redaktorius Algimantas Čekuolis ir Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto sekretorius Janis Grinbergis.

Ir vyrų, ir moterų maratone bėgikų tarpe matėsi po keliasdešimt apsirengusių pabaltiečių marškinėliais ir viena tokia bėgikė buvo pirmųjų dvidešimties skaičiuje.

Maratonas buvo vienintelis sportas, kuriame galėjo dalyvauti individualiai, be priklausymo kuriam nors sportiniam vienetui Tuo pasinaudojo 24 m. amžiaus Arnoldas Bulovas, Kauno Politechnikos Instituto studentas, nuo vasario mėn. studijuojas University of Washington, kaip

(Nukelta į 6 psl.)

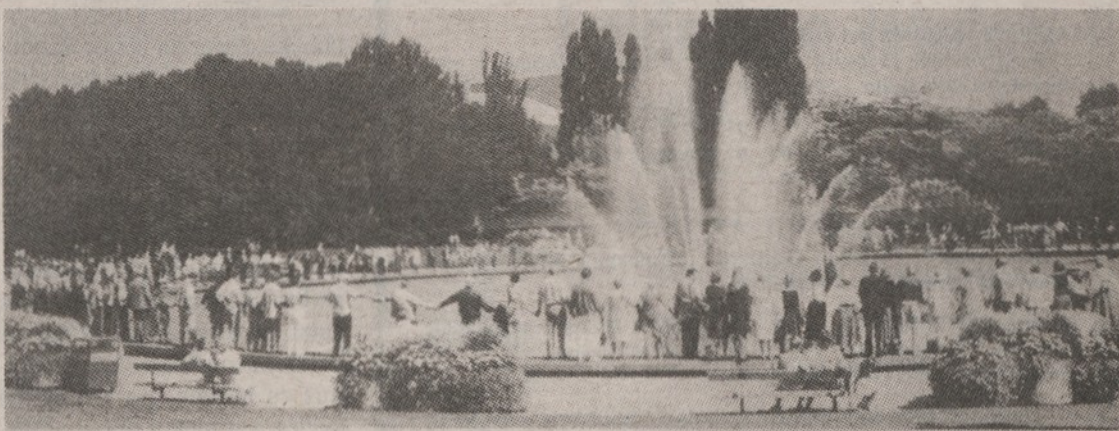

Photo by Edvins Circenis: "Memorial Day of the Departed" - THE NORDIC HERITAGE MUSEUM, Seattle, WA, parinkta nuotrauka "The Baltic Experience: Estonia, Latvia and Lithuania – Art, History, Culture" programų viršeliui

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Amerikiečiai pritaria prezidentui, bet kaip ilgai jie bus kantrūs. - Tolimesnės karo perspektyvos. - Gorbačiovas prieš Estiją.

Apklausinėjimų duomenimis virš 75% amerikiečių pritaria Bushui Irako – Kuvaicho byloje. Reikia atsiminti, kad 85% pritarė prezidentui Johnsonui, Kongresui priėmus Tonkino rezoliuciją, kuri įgalino įsivelti į Vietnamo karą. Kaip žinia, tas karas pasibaigė Kongresui atsisakius duoti lėšų jo vedimui ir palikus savo valiai Pietų Vietnamą. Kiek laiko amerikiečiai dabar pasirodys kantrūs, ypač jei iš dykumos prasidės karių palaičių siuntimas namo? Į tą klausimą šiandien niekas nenori atsakyti, nors arabų nafta yra JAV svarbesnė už džiuangles Vietnamą. Be to, šiuo kartu JAV pritarė visa Europa ir net daugumas pačių arabų kraštų. Kai kurie jų net prisidėjo savo karinėms pajėgoms prie blokados.

Jei blokada bus sėkminga ir sustabdys beveik visą Irako eksportą ir importą, Irakui bus sunku ilgai išsilaikyti. Bet ką jis gali padaryti? Aišku, jis nori savo pusėn patraukti arabų mases, kurios negali per daug džiuangtis savo valdovais. Vienas būdas būtų Irako kariuomenės pasiuntimas į Jordaną. To negalėtų toleruoti Izraelis. Prasiidėję su juo karo veiksmai turėtų parodyti arabų pasauliui, kas tikrasis jo priešas. Tuo atveju arabams būtų labai nepatogu savo teritorijose laikyti JAV kariuomenę. Amerikiečių ir eu-

ropiečių nervams padilginti Irakas galėtų sukurstyti teroro aktus. Tai veda prie amerikiečių ir kitų šalių likimo Irake ir Kuvaityje. Amerikiečių spauda jau kelia klausimą: ar jie įkaitai. Administracija nenori jų taip kvalifikuoti.

Normali valstybė turėtų tokioje būklėje, kaip nūdien Irakas, kapituluoti, bet Irakas ne normali valstybė. Ji kaip ir kai kurie kiti arabų kraštai yra valdoma šeimos. Viršūnė yra Sadam Hussein, prezidentas ir ministras pirmininkas. Jo artimiausi padėjėjai yra Izzat Ibrahim, kuriam priklauso saugumo aparatas, ir Taha Yassin Ramadan, kuris vadovauja nereguliariai Liaudies armijai, pagalbinei milicijai, kurios esą apie pusę milijono. Daug mažesnių pareigūnų yra Husseinio giminaičiai. Jo žentas paskirtas Kuveito administracijos v-ku. Pusbrolis buvo krašto apsaugos ministras. Vyriausiojo karo vado, žinoma, yra pats Hussein, kuris neturi jokio karinio patyrimo. Žodžiu labai panašus į Hitlerį ir Staliną. Vietoje nacių ar komunistų partijoje Irake yra Baath partija, kuri viską papildomai seka.

Sakoma, kad kariuomenėje esą milijonas karių. Specialistai mano, kad iš tikro reguliarios kariuomenės tėra kokie 500 tūkstančių. Iš jų tik pusė yra

užgrūdinti kare su Iranu.

Irakas, kuris 1980 metais užpuolė Iraną, iki to laiko buvo Vakarų priešas. Jis turėjo draugystės sutartį su Sovietija, kuri tiekavo jam ginklus. Jis priklausė Izraelio priešų frontui, globojo teroristus.

Atrodė, kad aštuoni metai karo Iraką sušvelnino. Jo aukšbūrnis ambasadorius Washingtonė Near Hamdoun beveik įtikino Amerikos žydus, kad Hussein, jei dar nėra sionistas, tai bent labai suinteresuotas taika su Izraeliu. Pagarsėjęs teroristas Abu Nidal buvo išstremtas iš Bagdado. 1988 m. Irakas glaudžiai bendravo su Egiptu, Jordanu ir Šiaurės Jemenu, kurie buvo laikomos nuosakūs.

Lyginant su Ajatola Khomeini jis atrodo mažiau pavojingas. Vakarai įskaitant ir JAV mielai su juo prekiaavo ir nekėlė didesnio triukšmo dėl Husseinio nuodingų dujų pavartojimo kariuojant su Iraku ir prieš savo valstybės piliečius – kurdus.

Prieš koki pusmetį Hussein pradėjo vis dažniau kritikuoti JAV. Gal dėl to, kad Kuwaitis nenorėjo nusileisti jo reikalavimams atiduoti dvi turtingas nafta salas. Vasario mėn. jis įspėjo arabų valstybes, kad Sovietijos galiai mažėjant, JAV gali likti vienintelė supervalstybė, kuriai nereikia laikyti savo karą laivų Persijos įlankoje. Jis taip pat grąšino sunaikinti Izraelį nuodingom dujom. Dėl to kilo nemažas triukšmas Kongrese. Bagdade lankėsi senatoriai ir kongresmenai. Dar liepos 31 d. vienas iš Valstybės sekretorių John Kelly paaikšino Kongreso užs. reik. komisijai, kad Irakas yra to rajono galybė (major power) ir tai ji įpareigoja laikytis atsakingai. JAV tikisi, kad Irakas savo laikysena tą pažiūrą pateisins. Rugpiučio 2 dieną Irakas okupavo Kuwaitį.

Sekmadienį Hussein pasišūlė pasitraukti iš Kuveito, jei JAV pasitrauktų iš Saudi Arabijos, Izraelis iš savo okupuotų sričių.

Atostogaudamas Krime Gorbačiovas paskelbė, kad Estijos nutarimas, kad ji nustojo būti Sovietijos dalis yra neteisingas ir niekingas. Per savo atostogas Gorbačiovas galvoja apie Sovietijos ateities santvarką. Baltijos valstybės tuose sprendimuose nedalyvauja.

Autonominė Karelijos respublika, sudaryta iš nuo Suomijos atimtos teritorijos paskelbė, kad įstatymai vyrauja prieš Sovietijos ir tarybinės Rusijos respublikos įstatymus. Karelijoje gyvena apie 700.000 žmonių. N.Y. TIMES pirmadienį paskelbė ilgesnį str. apie nepriklausomybės siekimą Gruzijoje. Gruzina, kurie smarkiai tarp savęs pešasi, skundžiasi, kad palyginus su baltais, jie yra dugne skylės, kur niekas negali jų matyti.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

■ Iš kitos pusės

Ilgametis VLIKo veikėjas Juozas Vitėnas, neseniai pasitraukęs iš tos institucijos, padarė vieną žingsnį toliau liepos 31 d. TĖVIŠKĖS ŽIBURIUOSE. Čia jis rašo, kad Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kovo 11 akto pasiskelbė esanti Lietuvos suvereninių galių reiškėja, kuri tuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą. Taigi – lietuvių tautos valios reiškėja dabar yra Lietuvos respublikos aukščiausioji taryba ir nustojo galios visi lietuvių tautos vienaip ar kitaip bet kam duoti mandatai bei įgaliojimai. Tokiu būdu nebegalioja ir 1944 m. vasario 16 d. pogrindyje veikusių lietuvių rezistencinių grupių VLIKui duotas mandatas kalbėti lietuvių tautos vardu.

Tai yra supratę ir VLIKo veikėjai. Žmonių teisių konferencijos proga į Kopenhagą nuvykę dr. K. Bobelis ir dr. A. Budreckis ten prisistatė ne VLIKo delegatais, bet Amerikos lietuvių delegacijos nariais. (Į konferenciją jokie Lietuvos atstovai oficialiai nebuvo įsileisti.)

Žodžiu, anot Vitėno, po kovo 11 akto VLIKas tapo tik Amerikos lietuvių išeivių organizacija. Daugumai žmonių taip atrodė jau prieš keliasdešimt metų.

Gražindamas mus visus iš realybės į mitologiją, J. Vitėnas užmiršo pastebėti, kad pagal ją VLIKas turėjo vieną dukrą – Bendruomenę, kuri, kaip dažnai pasitaiko realiam gyvenime, pasišovė atimti visą valdžią iš persenusio tėvo. Pagal Chartą – ji turi vadovauti viso pasaulio lietuviams, atseit ir Lietuvos. Praktiškai – jie apie tas svajones nieko negirdėjo, kiekvienu atveju taip apsimetė.

Pagal J. Vitėno logiką ir Bendruomenei turėtų būti taikomas kovo 11 d. aktas. Gyvenime tačiau pasitaiko nenumatytų kliūčių. Lietuvos vyriausybė paskelbė moratoriumą! Ar tai prailgino ir VLIKo bei Bendruomenės egzistencijos pagrindą? O gal moratoriumas išeivijos neliečia?

Kaip ten būtų, atvažiuavę į šį kraštą radome daug organizacijų be jokių mandatų ar įgaliojimo iš bent ko. Reikės visados buvo griebiamasi reikalingos ir galimos veiklos. Net buvo viena bendrinė organizacija – Amerikos Lietuvių Taryba. Dievo Paukštelio invazija tą nusistovėjusią tvarką išardė. Jiems ('paukšteliams') baigiant išmirti, gyvenimo logika padiktuos tą pačią, prieš invaziją buvusią tvarką.

Jau dabar reikia pradėti rinkti besibaigiančios epochos istorinę medžiagą. Tam pirmiausia reikėtų susirūpinti ...
(vm)

JAV vyskupai vyksta į Lietuvą...

(Atkelta iš 1 psl.)

sipažinti su centrinės ir rytų Europos Bažnyčios problemomis ir reikiama pagalba. Norima taip pat užmegzti glaudesnius bendradarbiavimo ryšius su aplankomų kraštų bažnytinėmis vyriausybėmis su tikslu nuspręsti kur taikliausiai nukreipti Amerikos katalikų mobilizuojamą paramą "šiuose kraštuose ilgai kentėjusiai Bažnyčiai." Keliones koordinuoja Amerikos katalikų episkopato nesenai įsteigtas komitetas šelpti centrinę ir rytų Europą, į kurio sąstatą konsultante įeina Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa, talkinusi ir Lietuvos kelionės ruošioje.

Pirmoji delegacija, vadovaujama Los Angeles arkivyskupo Roger M. Mahony, vyksta į Austriją, Vengriją, Rumuniją ir Bulgariją; antroji, vadovaujama Newark arkivyskupo Theodore E. McCarrick, vyksta į Lenkiją, Čekoslovakiją ir Jugoslaviją; trečioji, vadovaujama kardinolo Bernardin ir arkivysk. May, aplankys Maskvą, Vilnių, Rygą, Minską ir Lvovą.

Arkivyskupas Daniel E. Pilarczyk, Amerikos Katalikų Vyskupų Konferencijos ir Amerikos Katalikų Episkopato pirmininkas tvirtina, kad "šios delegacijos bus solidarumo raktas į ryšių atnaujinimą ir plėtojimą... Ties ryšiai per pastaruosius dešimtmečius buvo nutrūkę arba nusilpę dėka valdžios kišimosi. Bažnyčia čia ir ten turėtų gausiai praturtėti per tų ryšių atkūrimą."

J.E. kardinolo Joseph Bernardino kelionės į Pabaltį ir TSRS proga, Chicagos dvasiš-

kių, pasauliečių ir korespondentų grupė numato jį lydėti į Lietuvą praneša Lietuvių Informacijos Centras.

Grupės sudėtyje: devyni kunigai (Kuzinskis, Markus, Puchenski, Rimšelis, Roache, Saulaitis, Šarauskas, Zaremba, Zawaski), trys pasauliečiai (Lauraitis, Rudžiai) ir trys dienraščių korespondentai (Chicago Tribune ir Sun-Times)

(LIC)

PRINTING PRESSPERSONS IMMEDIATE OPENING

For experienced Davidson 501 and 11X17 2 color press operator. Fulltime daylight hours, all company benefits, salary based on experience. Apply SMITH PRINTING 742 S. 22nd St. Harrisburg Pa. 564-3719 evenings 657-3421

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

115 Bed Five Star QUIP Facility Located in lovely rural Southern Illinois Dedicated to providing Quality Resident Care

For Full Time All Shifts. Wages and Benefits are Competitive & Experience Valued. Apply Call or Write to:

Carl Eilbes, C.E.O.

MARIA CARE

350 West South 1st

Red Bud, IL 62278

618-282-3891

(29-30)

JANITOR

Experienced Part Time Evening., N.E. Area. Need car, Driver's Licence, and Speak English. Call 215-765-3551

CLERK TYPIST

EXPERIENCED FULL TIME 55 WPM. SPEAK ENGLISH CALL 215-765-3551

1990 metų kelionės į Lietuvą

Išvykstama iš Bostono, Chicagos ir New Yorko
BALTIC TOURS
13-15 dienų kelionė, Lietuvoje
išbūnant 8-11 dienų

LIETUVA IR SUOMIJA

14 dienų, 10 dienų Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje.
Oro linija — FINNAIR

Kelionė #913

Rugsėjo 12-25

Vienam asm. kamb. + \$299.00

\$2,209.00 iš Bostono ir Niujorko

\$2,409.00 iš Čikagos

LIETUVA IR ŠVEDIJA

15 dienų kelionė, 10 Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 naktys laivu per Baltijos jūrą; 1 d. Stockholmo apžiūrėjimas. Oro linija — FINNAIR

Kelionė #105

Spalio 6-20

Vienam asm. kamb. + \$199.00

\$2,159.00 iš Bostono ir Niujorko

\$2,359.00 iš Čikagos

LIETUVA IR ČEKOSLOVAKIJA

12 dienų kelionė, 8 dienos Lietuvoje, 9 naktys Vilniuje, 1 naktis Prahoje. Oro linija — CZECHOSLOVAK AIRLINES

Kelionė # 106

Lapkričio 5-16

Vienam asm. kamb. + \$169.00

\$1,699.00 iš Bostono ir Niujorko

\$1,899.00 iš Čikagos

KALĖDOS IR N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Oro linija — FINNAIR

Kelionė # 1225

Gruodžio 22-5 sausio 5, 1991

Vienam asm. kamb. + \$219.00

\$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

\$1,999.00 iš Čikagos

N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Oro linija — FINNAIR

Kelionė # 1280

Gruodžio 29-sausio 12, 1991

Vienam asm. kamb. + \$219.00

\$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

\$1,999.00 iš Čikagos

Smulkesnės informacijos ir lankstinukams kreipkitės į

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA, 02164
Tel. 617 965 - 8080 Fax 617 332 - 7781

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 603206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 431 - 6344
Fax 216 - 431 - 16146116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kaip ilgai...

Pabaltijo sportininkams nebuvo duotas sutikimas dalyvauti 1990 metų Good will Games - Geros valios žaidynėse Seattle, WA su savo tautine vėliava. Tačiau visos Maskvos ir jų šalininkų pastangos nepajėgė užtemdyti Pabaltijo tautų laisvės apraiškų. Gal dar net labiau sušvytėjo trys vieniši žiburėliai, atsiskak užgesti juos supančioje tamsoje.

Mažytė Seattle lietuvių kolonija sugebėjo laiku ir tinkamai, reprezentatyviai pristatyti Lietuvos klausimą, išlaikyti pozityvią įtampą visų žaidynių metu. Žaidynių rengėjų neigiamas sprendimas buvo sutiktas orių išdidumu. Intensyvių ryžtingumu buvo siekiama Lietuvos teisės pripažinimo. Besąlyginėmis ir bendromis pastangomis buvo atsieta tai, ko daugelyje daug didesnių mūsų kolonijų nepajėgiama atlikti ...

Šalia daugelio straipsnių apie Lietuvą ir Pabaltijį Seattle spaudoje Geros valios žaidynių laikotarpyje, Northwest Ethnic News (August, 1990) Ina Bertulytė-Bray savo ilgame straipsnyje - Lithuania Asks, "How Long?" - jautriai apeliavo į laisvą pasaulį, nenulenkdamą galvos ir nepa-neigdamą savo pasaulio apimties. Vietos stoka telediznia sustoti tik prie kelių detalių laisvame vertime:

Kovo 11, 1990 Lietuva iš naujo paskelbė pasauliui savo nepriklausomybę. ... Taip, Kovo 11, 1990 Lietuva pareiškė pasauliui, kad ji pasiryžusi grįžti į bendruomenę tautų, kur gyvenama pagal demokratinius principus, kad ji atspalaiduoja nuo Sovietijos feodališkų diktatų, žengia iššaukianti, ryžtingą žingsnį į laisvę ir tikisi tolygios Vakarų reakcijos. Deja ...

... Yra istorijos ironija, kad Vokietija, kuri buvo priežastis Antrojo Pasaulinio karo, mato to karo pabaigą savo žemėje. Gi trys Pabaltijo valstybės - įkaitai Nacių Vokietijos ir Sovietijos jėgos žaidime 1939 - yra verčiamos egzistuoti besitęsiančioje vergijoje didžiųjų jėgų sutartimis (Hitlerio ir Stalino - jų sužlugdymui, Busho ir Gorbachio - vergijos tęstinumui).

Aš esu amerikietė - pagal pasirinkimą, pagal esamą padėtį, pilietybę. Esu dalis Jungtinių Amerikos Valstybių - krašto, kuris davė man antrojo gyvenimo galimybę. Aš dalyvauju visame kame, ką Amerika gali man siūlyti, bet aš taip pat atiduodu geriausią ką galiu. Visados jausiuosi skolinga šiam kraštui, kuris priėmė mane ir

mano šeimą po Antrojo Pasaulinio karo, kada visam likusiam pasauliui mes buvome tikrai nepageidaujamas apsunkinimas.

Esu amerikietė. Aš absorbuoju tą laisvės dovaną, tą svarbą, tą laisvės galią - savyje ir savo visoje išorės egzistencijoje. Bet aš taip pat esu lietuvė - ne pagal pasirinkimą, bet savo gimimu, savo vidiniu įsipareigojimu. Mano šaknys skverbiasi į gilią istoriją, gintarą mano krašto.

Matau aš savo tautiečiuose a skausmą vergijos metų. Jaučiu jų minties laisvės alkį, kur mintijimas buvo privilegija nepasiekiamame ciliniam masės žmogui. Troškimą jų jaučiu būti dalimi plėtotėje vakarietiškos vaizduotės, Vakarų kūrybingumo, spontaniškumo ir produktyvumo ...

Istoriniai - Lietuva, Latvija ir Estija buvo Vakariai. Visa jų vidinė būtybė yra vakarietiška. Kaip ilgai dar reikės laukti, kol pasaulio didiesiems jos bus daugiau negu tikrai aukotinos figūros Europos šachmatų lentoje? Kaip ilgai reikės dar laukti, kol Lietuva, Latvija ir Estija galės vėl grįžti į Vakarų tautų tarpą savo laisvės orume?

Kaip ilgai ...

Ina Bertulytė-Bray, LB Washingtono apylinkės pirmininkė, 1987 metais buvo apdovanota Spirit of Liberty atžymėjimu.

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auksio:

A. Tamošaitis, Gananoque	10.00
K. Mitinas, Fremont Ctr.	25.00
A. Banys Bloomfield	25.00
A. Šimėnas, Dorchester	3.00
P. Žolynas, Chicago	75.00
V. Žiedonis, Willoughby	20.00
A. Galdikas, Los Angeles	15.00
V. Židžiūnas, Centerville	10.00
K.O. Žolynai, Ormond Bch	25.00
V. Čekanauskas, Westlake V.	5.00
J. Ramanauskas, Metuchen	25.00
Br. Bernotas, Cleveland	5.00
J. Undraitis, Chicago	10.00
D. Mackialienė, Gulfport	10.00
J. Orantas, Roseville	10.00
G. Miller, Wheeling	10.00
L. Pike, Willowick	25.00
B. Gedvilienė, Willowick	5.00
R. Apanavičius, Euclid	10.00
V. Brizgys, Chesterland	25.00
J. Povilaitis, Omaha	10.00
A. Devenienė-Grigaitienė	
St. Petersburg	75.00
B. Karkliūsis, Cleveland	25.00
V. Miškinis, Cleveland	5.00
G. Bučmys, Cleveland	5.00
T. Palionis, Middleton	20.00
J. Regina, Rochester	5.00
L. Norvaišas, Feasterville	5.00

"Naktinės komunistų partijos" vadas Burokevičius (centre), užkietėjęs komunistas, tarp savo pasekėjų ...

LIETUVOS LAISVĖS LYGOS ATSIŠAUKIMAS

M. Burokevičius š.m. liepos 23 d. pakvietė savo bendraminčius į naują žygį prieš Lietuvą. Pirmieji bolševikinį trimtį išgirdo draugai iš "savarankiškos" LKP, paskubomis parengė "Kreipimąsi į Lietuvos žmones".

"Respublika" visiškai neatitiktinai ši komunistų ir keletą jų įtakai pasidavusių žinomų žmonių rašinį paskelbė liepos 31 d. Būtent tą dieną Lietuvos AT sprendė Prezidiumo įgaliojimų Parlamento atostogų laikotarpiui klausimą. Komunistų frakcija gerai žinojo, kad deputatai radikaliai nesurinks dviejų trečdalių balsų, todėl spręsti AT prerogatyvai priklausančius klausimus tuo metu galės K. Prunskienės kabinetas. Kreipimasis - sąmoninga didžiulė moralinė pagalba Ministrų Tarybai. Tautai įkyriai peršama mintis, esą Lietuvos AT nekompetentinga spręsti svarbiausias Lietuvos politines problemas, todėl vykdomoji valdžia turinti būti AT nekontroliuojama. Parlamentas spaudžiamas forsuoti derybas su Maskva, nesvarbu, kokiomis sąlygomis tos derybos vyktų. Aukščiausiosios Tarybos niekinime ir MT aukštinime slypi mintis, jog derybose Lietuvą atstovauti turi "Politiniai realistai", susibūrę MT.

Paskutinės parlamento darbo dienos eiga aiškiai įrodė, kad komunistinės jėgos pradeda atvirą puolimą, siekdamas įvykdyti valstybinį perversmą, kurio inspiratorius yra pats M. Gorba-

V. Ramonis, Richmond Hts	5.00
M. Baliutavičius, Valencia	25.00
R. Kudukis, Pepper Pike	25.00
B. Telyčėnas, Dearborn	5.00
P. Klimas, Paryžius	5.00
L. Čipkus-Dubray, Portage	5.00
Dr. V. Raisy, Vokietija	15.00
V. Mažeika, Treasure Isl.	10.00
E. Keršulienė, El Paso	10.00
A. Liutkus, Cleveland	5.00
R. Dumbrys, Chicago	5.00
R. Drukteinis, Omaha	10.00
B. Steponis, Seven Hills	20.00
S. E. Santvarai, Boston	35.00
L. Reivydas, Los Angeles	5.00
Los Angeles Birutietės	25.00
J. Gepneris, Union Pier	5.00
D. Duda, Woodland Hill	5.00
Z. Korius, Santa Monica	25.00
J. Briedis, Lemont	6.00
J. Bortkevičius, Brunswick	10.00
M. Itomlenskis, Cleveland	5.00
W. Jakštienė, Lakewood	10.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.**

čiovas. Kreipimosi autoriai kviečia Lietuvos visuomenę reikalauti paskelbti rinkimus į Atkuriamąjį Seimą ir patikėti šiam Seimui kurti "demokratiškos Lietuvos pamatus". Tai aiški politinė provokacija. Šiandien pasirašyti tokį kreipimąsi tolygu pareiškti nepasitikėjimą Aukščiausiąja Taryba. Kreipimosi autoriai tikisi, kad tokiaime seime "realistai" gautų jų išsvajotą daugumą ir vėl taptų Maskvos vietininkais Lietuvoje.

Atkuriamas Seimas šiuo metu nepagerintų nei politinės, nei saocialinės, nei ekonominės Lietuvos padėties jau vien dėl to, kad Lietuva išsirikntų tik naują liaudies seimą, kuris vėl "įstatytų" Lietuvą į SSSR. Atkuriamojo Seimo idėja siekia vieno tikslo - įtikinti į laisvę ir nepriklausomybę pakilusiais Rusijos imperijos tautas bei visą pasaulį, kad dabartinė Lietuvos AT neturi tautos mandato spręsti Lietuvos likimą. Vadinasi, kovo 11 d. Lietuvos valstybingumo atkūrimo Aktas netenka juridinės galios, tos galios netenka ir visi po kovo 11 d. AT priimti įstatymai, todėl Lietuva nenusipelno tarptautinio pripažinimo.

Kokį nusikalstamą vaidmenį mūsų valstybės gyvenime suvaidino LKP, šiandien niekam nereikia aiškinti. Tačiau iki šiol buvo nemaža naivuolių, tikėjusių, kad komunistai, nustūmę nuo valdžios lovio kai kuriuos vakarykščius bendražygius (kurių kruvinos ar tik nešvarios rankos matėsi iš tolo), bus ištikimi kovo 11 d. duotai priesai-

kai. Tikimės, kad liepos 31 d. kreipimasis tokiems naivuoliams atvėrė akis. Šiandien aki-vaizdu, kad komunistų partija pakeitė daugumos lietuvių partiečių prigimtį - tokie jau nesugeba pasipriešinti svetimųšių spaudimui išduoti Lietuvos interesus. Okupantas dvasiškai suluošino ir nemažą dalį inteligentais save laikantių, kurie niekuomet nepriklausė LKP. Ir jų sielose priešas sužadino tarybinių laikų nuostalgiją. Žinoma, tiek vieni, tiek kiti, anksčiau ar vėliau sėdės istorijos teismo kaltinamųjų suole, tačiau istorija neateis ir mums, jei neužbėgsime liepos 31 d. kreipimosi sumanytojų nusikaltimams už akių.

Mes kreipiamės į visas antikomunistines Lietuvos jėgas, kviesdami duoti deramą atkirtį komunistams už jų mėginimus destabilizuoti politinę padėtį Lietuvoje.

KVIEČIAME PIRMAJĄ NE EILINĘ LIETUVOS AT SESIJOS DIENĄ - RUGPIŪČIO 7 D. (ANTRADIENĮ) 18 VAL. - Į VILNIAUS NEPRIKLAUSOMYBĖS AIKŠTĖJE RENGIAMĄ MITINGĄ, AT DEPUTATUS PATRIOTUS PAREMTI. TIKIMĖS, KAD AT PAREMS IR TIE, KURIE VISĄ SAVO GYVENIMĄ PA-AUKOJO KOVAI UŽ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ IR LAISVĘ - BUVĘ PARTIZANAI, POLITINIAI KALINIAI IR TREMTINIAI.

LIETUVOS LAISVĖS LYGA

1990, 8, 6.

A. A.

Mūsų brangiam draugui

DR. PETRUI BANUI

netikėtai baigus žemiškąją kelionę, jo sūnui Dr. Petrui ir dukrai Rasai ir jų šeimoms, reiškiame širdingiausią užuojautą.

*Dr. Valentinas ir Adelė
Skirgailai*

Vliko veikla nėra pasibaigusi...

Dirvos bendradarbės Rūtos Sakienės pasikalbėjimas su VLIKo pirm. dr. Kaziu Bobeliu.

– Daktare Bobeli, neseniai grįžote iš Kopenhagos, kur įvyko Žmogaus Teisių Helsinkio Akto konferencija ir kurioje, atrodo, aktyviai dalyvavo ir lietuvių atstovai. Gal galėtumėte apie tai šitą pasakyti.

– DR. BOBELIS: Helsinkio Aktai buvo pasirašyti 1975 metais dėl geresnio Europos valstybių bendradarbiavimo ir dėl pagalbos išvystyti žmogaus teisių reikalavimus ir pagerinti jų gyvenimą. Šiomet konferencija įvyko Kopenhagoj birželio 5 – 29 d.d., kur labai plačiai buvo nagrinėjami ne vien žmogaus teisių, bet ir valstybiniai – nacionaliniai klausimai. Pirmas kartas, kad buvo taip atvirai šiais klausimais išsikalbėta. Iš lietuvių konferencijoje keturias dienas dalyvavo p-lė Gintė Damušytė ir P. Gabija Petrauskienė, atstovavusios Amerikos, Kanados lietuvių ir pasaulio Bendruomenę, dalyvaudamos konferencijoje kaip spaudos atstovės. VLIKo atstovais buvo dr. A. Budreckis ir dr. K. Bobelis kurie dalyvavo pilną konferencijos laiką kaip oficialūs nevalstybinių organizacijų atstovai, taip vadinami NGO. Pagrindinę rolę šioje konferencijoje pabaltiečių reikalu lošė Pasaulinė Pabaltiečių Santalka (Baltic World Council) kurią sudaro Pasaulinė Estų Taryba, Pasaulio Laisvųjų Latvių S-ga ir VLIKas. Ši grupė suorganizavo spaudos konferenciją, kurią rėmė Amerikos delegacija ir kurioje dalyvavo trys Pabaltijos ministeriai; Estijos Meri, Latvijos Jurkuns ir Lietuvos Sadržas. Moderavo p-lė Damušytė. VLIKas visose konferencijose dalyvauja nuo 1975 metų ir buvo pagrindinis iniciatorius Lietuvos reikalų atstovavime. Ir šį kartą pilnai pasiruošęs VLIKas aplankė įvairias konferencijos delegacijas, įteikdamas savo pareiškimus. Dalyvavo ir iš Lietuvos atvykę atstovai, kurie artimai bendradarbiavo su išeivijos organizacijų atstovais. Ypatin-gai artimi ryšiai buvo su Amerikos delegacija, kuri išdavė pažymėjimus visiems lietuvių delegacijos nariams ir kuri buvo pagrindinė rėmėja iš Lietuvos atvykusių atstovų. Nei viena kita valstybė Lietuvos, Latvijos ar Estijos atstovams dalyvavimo teisės nesuteikė, todėl mes esame Amerikos delegacijai dėkingi, ypatingai ambasadoriui Max Kampelman, kuris gana nuoširdžiai su mumis susitikdavo ir taip pat priėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministerius ir Pasaulinės Pabaltiečių Santalkos atstovus pasikalbėjimui.

– Kaip minėjote, Konferencijoje dalyvavo atstovai iš Lietuvos. Kokią funkciją jie atliko?

– DR. BOBELIS: Pirmasis į Konferenciją atvyko Virgilijus Čepaitis, Aukščiausios Tarybos narys ir Mažumų Komisijos pirmininkas, atsivežęs prezidento Landsbergio raštą, kuriame prašoma Helsinkio Konferencijoje Kopenhagoje suteikti p. Čepaičiui stebėtojo teises. Tas raštas

buvo įteiktas, bet buvo išspręstas neigiamai. Europos Demokratų Sąjungos iškviestas, vėliau atvyko Lietuvos užsienio reikalų ministeris Saudargas. Europos Demokratų Sąjunga taip pat sudarė specialią Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministeriams plačią spaudos konferenciją užtrukusią keturias valandas ir kurioje dalyvavo Pasaulio Pabaltiečių Santalkos atstovai. V. Čepaičio dalyvavimu konferencijoje daugiausia rūpinosi p-lė Damušytė ir p. Petrauskienė, o joms išvykus ji globojo VLIKo atstovai. Ministerio Saudargo dalyvavimą konferencijoje, kelionę į Norvegiją, pasimatymus su Norvegijos ir Danijos užs. reikalų ministeriais sutvarkė Pasaulio Pabaltiečių Santalkos astovai, kiekvienas globojdamas savo tautybės užs. reik. ministerį, taigi lietuvių reikalais rūpinosi dr. Bobelis ir dr. Budreckis. Prieš konferencijos pabaigą iš Lietuvos atvyko Parlamento narys p. Medelinskas. Jis taip pat turėjo pasisakymų Lietuvos laisvinimo reikalais.

– Prieš keletą metų mūsų spaudoje keletos asmenų buvo propoguojama nuomonė, kad Helsinkio Aktas pardavė Lietuvą. Kaip Jūs dabar, po penkiolikos metų, įvertinate Helsinkio Akto reikšmę Lietuvos laisvės kovoje?

– DR. BOBELIS: Kaip visi atsimeiname savo laiku Helsinkio Aktas įnešė daug nesutirimo ir susiskaldymo mūsų visuomenėje. Tai įvyko todėl, kad tam tikri asmenys, nesuspajinę su Aktu ir nežinodami tikrų faktų skelbė Maskvos primestą interpretaciją, būk tai Helsinkio Aktas užtikrina Lietuvą Sovietų Sąjungai ir panaikino bet kokias galimybes Lietuvai tapti laisvai ir taip pat kad Amerika atšauks Lietuvos nepriklausomybės pripažinimą ir panaikins diplomatinę tarnybą. VLIKas ir ALTas su tuo nesutiko, nes buvome giliai išstudijavę Helsinkio Akto turinį, tą klausimą pilnai išnagrinėjė ir net su prez. Fordu tuo klausimu kalbėjė. Tuomet dar esant Amerikos Lietuvių Taryboje, su dr. Leonu Kriaučiūnu teko važinėti po lietuvių kolonijas ir aiškinti, kad Helsinkio Aktas mums atidaro naują kelią Lietuvos laisvės kovai. Dabar po penkiolikos metų atrodo, kad ir didžiausi ano meto kritikai pripažįsta Helsinkio Akto esantį vieną iš svarbiausių tarptautinės teisės instrumentų – konferenciją, kurioje galima Lietuvos bylą aiškiai iškelti į pasaulinę areną. Taip tuo klausimu žiūri ir Lietuvos lietuviai, kurie įsteigė Helsinkio Akto stebėtojų grupę ir pradėjo reikalauti jiems Akto suteiktų teisių. Kaip matome dabar atvykę Lietuvos atstovai kreipėsi į Helsinkio Komisiją, prašydami suteikti jiems stebėtojų teises, o vėliau, savaime aišku, turi interesą tapti tos Konferencijos dalyviais, kad galėtų aktyviai Lietuvos nepriklausomybės klausimus ginti. Man atrodo, kad Helsinkio Aktas šiuo metu yra pats pagrindi-

nis įrankis Lietuvos bylos pristatymui ir kaip žinome, net prez. Bush'o pasikalbėjime su užs. reikalų min. Backer'iu ir Gorbachevu buvo pabrėžta, kad Pabaltijo valstybių klausimas turėtų būti sprendžiamas Helsinkio Konferencijos rėmuose. Pirmą kartą Lietuvos klausimas buvo paminėtas konferencijoje senatoriaus Dohl 1978 metais, o šį kartą jau Lietuvos reikalu kalbėjo keliolika valstybių. Lietuviai pareikalavo savo pareiškimuose, kad Helsinkio Aktas yra oficialus forumas, kuriame jie turi teisę kelti savo reikalavimus. Manau, kad Helsinkio Aktas buvo, yra ir ateityje bus dar daugiau naudingas. Liūdna, kad pirmose Helsinkio Akto Konferencijose Bendruomenė, nesuprasdama reikšmės, atsiskė dalyvauti, bet kuomet pamatė, kad VLIKas eina teisingu keliu aktyviai dalyvaudamas šiose Konferencijose – taip pat įsijungė ir pripažino, kad Helsinkio Aktas yra pagrindinis tarptautinis politinis organas, kuris gali konkrečiai padėti Lietuvos bylai.

– Paskutiniu laiku spaudoje pasirodė keli straipsniai, paneigiantys VLIKo veiklos mandatą. Kokia Jūsų ir VLIKo valdybos reakcija?

– DR. BOBELIS: Nuo pat VLIKo įsikūrimo buvo tam tikra grupė asmenų, kurie visados bandė paneigti VLIKo veiklos mandatą, susiaurinti ir sumenkinti VLIKo autoritetą Lietuvos laisvinimo darbe. Tą mes žinome jau iš Vokietijos laikų, tas pats vyko VLIKui atsikūrus Amerikoje. Paskutiniu laiku vėl atsiranda asmenų, kurie bando nagrinėti VLIKo mandatą, nesuprasdami pačio principo. VLIKas įkurtas prieš 47 metus politinių partijų, kurios tuo metu buvo pogrindyje, kovoti už Lie-

Dirvos vajuos talkininkės Omahoje. Iš kairės: L. Antanelienė, komiteto pirm. J. Povilaitienė ir G. Reškevičienė.

tuvos nepriklausomybę. Per visą tą laiką Vlikas savo darbą tęsia visomis galimomis sąlygomis. Gal jo darbas ir nėra tobulas, bet nemanau, kad išeivijoje būtų įmanoma VLIKo veiklą geriau vykdyti. Darbas buvo pradėtas ir vykdomas mūsų senųjų politinių veteranų veikėjų, šiuo metu tęsiamas mano vadybėje ir aš manau, kad mes atliekame viską, kas galima šiose sąlygose, kad padėti Lietuvai atgauti nepriklausomybę. VLIKo mandatą nesuteikė tie asmenys, kurie bando jį paneigti. Mes laukiame to laiko, kuomet VLIKas savo veiklos mandatą galės perteikti laisvai nepriklausomai Lietuvos vyriausybei, kai ji pati kontroliuos savo sienas ir bus pripažinta Vakarų valstybių. Bet dabar dar nežinome, kas gali įvykti rytoj ir per ankstyvas VLIKo pasitraukimas iš kovos lauko gali Lietuvai būti žalingas. Man pačiam ir VLIKo valdybai būtų didžiausias džiaugsmas paskutinį posėdį sušaukti laisvoje nepriklausomoje ir Vakarų valstybių pripažintoje Lietuvoje ir visą VLIKo 47 metų

patirtį, visus turimus archyvus ir kitus mūsų resursus perduoti atgimstančiai Lietuvai. Kuomet tas laikas ateis, mums nereikės nei pašalinių patarėjų, nei advokatų, kaip tai atlikti, kadangi mes neturime jokių pretenzijų toliau tęsti tą sunkų darbą, jeigu Lietuva yra laisva ir nepriklausoma. Mes tikrai sveikinam, džiaugiamės Lietuvos laisvės aspiracijomis, remiame dabartinę Lietuvos vyriausybę ir dedame visas pastangas, kad ji kuo greičiau būtų pripažinta Vakarų valstybių ir įtraukta į jų šeimą. Kol Lietuva nėra toje stadijoje, tol VLIKo veikla nėra pasibaigusi.

FACTORY WORK / GENERAL
Manufacturer of specialty type incinerators is seeking reliable and hardworking individuals for entry level positions. General mechanical ability preferred. Electrical / Plumbing or Masonry: Willing to train the right individuals. Only those seeking a career opportunity with advancement potential need apply.

Send resume with work history
ALL CREMATORY CORP.
30555 Solon Industrial Pkwy.
Solon, Ohio 44139
E.Q.E.

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

Partizanų gretose

Adolfo Ramanausko - Vanago atsiminimai

Antanas Dundzila

Paskutiniu metu ypač dažnėjo naujų žinių apie pokarinę ginkluotą rezistenciją Lietuvoje. Štai, kai dar viešai skelbiami duomenys buvo reti svečiai, 1987 pasirodė išeivijoje išleista, Kęstučio Girniaus stambi knyga, PARTIZANŲ KOVOS LIETUVOJE. Laisvėjimo vėjams dvelkiant, partizaninių kovų epizodai išvydo viešumą ir Lietuvoje. Vietinėje spaudoje pradėjo rodytis straipsniai, nuotraukos, atsiminimų ištraukos, pradėta atkasinėti žmonių atmintyje užsilikę žuvusių partizanų kapai.

Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų bei dabartinių rūpesčių Nepriklausomybės atstatymu, platesne prasme bandomi spręsti partizanų kapų perkėlimo, perlaidojimo reikalai (TREM-TINYS, Nr. 7, 1990 birželis). Šių metų kovo mėnesį Kaune vyko partizaninių nuotraukų paroda (GIMTASIS KRAŠTAS, Nr. 25, 1990 birželis). Garliavoje viena gatvė jau pavadinta Juozo Lukšos vardu, yra pastatyta ir memorialinė lenta (GIMTASIS KRAŠTAS, Nr. 6, 1990 vasaris). Lietuvos spaudoje dabar užtikinama kaltinimų dar gyviems sribams ar šiaip pokariniams laisvės aspiracijų naikintojams, sovietinio režimo teroristams.

Įdomu ir mūsų interesams naudinga, kad ir vakaruose pasitaiko anglų kalba paruotos spaudos, šį reikantį judinančios. Taip 1989 Anglijoje Aurum Press leidykla išleido Tom Bower 214 psl. knygą, THE RED WEB. Gana plačiai dokumentuodamas faktus, vardus ir duomenis, joje autorius aprašo vakarų valstybių pastangas remti partizanų judėjimą už geležinės uždangos, išryškina sovietų pinkles ir, bendrai paėmus, visos tos istorijos tragediją. DIRVA šią knygą 1989 plačiai komentavo.

Visai netikėtas ir kitokio pobūdžio dokumentas yra WASHINGTON AND WORLD ARTS dvimėnesinis žurnalas, kurio 1990 ketvirtame numeryje tilpo Victor Gaetan iliustruotas 14 psl. traktatas "Lithuanian: the Untold Holocaust". Nors netiesioginiai, partizanų epas šiame straipsnyje irgi paliestas, jo juk negalima iš bendrosios rezistencijos išskirti. Įdomu, kad žurnalas straipsnio antraštei parinko žodį "holocaustas". Paprastai (o kartais ir pikta) šis terminas yra rezervuojamas tik žydų tautos naikinimui II-jo Pasaulinio karo metu žymėti.

Ir lietuvių išeivijos gyvenime, jos spaudoje randame naujų pareiškimų apie partizaninių kovų erą. Štai, skaitėme buvusio partizano, dabar Clevelande gyvenančio Povilo Pečiulaičio pareiškimą apie Lukšos žuvimą. Iš kitos pusės, stebina kai kurių

čia besilankančių ar kad ir Lietuvoje sutiktų (atrodo, patriotiškai ir pozityviai nusiteikusių asmenų) pareiškimai, kuriuose partizanus jie beveik keikia, visą kovų sąjūdį charakterizuoja nepriimtinais apibendrinimais arba bent kaltina išeiviją, kad mes, neva tai, partizanų epą esame per daug suidealizavę.

Ramanauskas – Vanago PARTIZANŲ GRETOSE šiuo metu bus pats naujusias, nepaprastai plačios apimties partizaninių kovų gyvenimo dokumentas. Jį čia ir apibudinsime.

Ramanauskas – Vanagas savo atsiminimus pabaigė rašyti 1952 metais. Juose jis kalba išimtinai apie savo paties patirtį, ją aprašo dalykiškai, dažnai su vietovardžiais, datomis partizanų slapyvardžiais bei tikromis pavardėmis. Šis aiškumas skaitytojui yra suprantamas: autorius savo atsiminimus baigė rašyti partizanų kovoms pasibaigus, jau turėdamas aiškią perspektyvą apie ką galima rašyti tiesioginiai, o ką dar reikia maskuoti. Autorius yra aiški, inteligentiško nusiteikimo asmenybė. Jis rašo dalykiškai, bet suglaustai ir aiškiai. Gimęs 1918 Amerikoje, su tėvais į Lietuvą grįžo apie 1921 metais. Iš profesijos jis mokytojas, 1939 – 1940 atsitarnavęs Lietuvos kariuomenėje. Pats partizanauti išėjo 1945 balandžio mėnesį, veikė Dzūkijos krašte. 1951 Ramanauskas – Vanagas iš tuomet susirgusio Lietuvos partizanų vado paveldėjo LLKS Tarybos Pirmininko ir Ginkluotų Pajėgų Vado pareigas. Partizaniniam judėjimui pasibaigus, autorius slapstėsi Alytaus apylinkėse, vėliau nelegaliai gyveno Kaune, kur ir buvo suimtas 1956 metų rudenį. Rankraštis autoriaus dukierei Aukselei dedikuotas 1952-II-16. Kažin ar ji gyva, gal jai būtų reikalinga kokia nors išeivijos parama ar pašalpa, gal nors stipendija? Dvejose dalyse paruotą atsiminimų knygą išleido Laisvės Kovų Archyvas. Spaudai rankraštis paruotas rašomąja mašinėle, leidėjų teigimu, vietomis nežymiai pataisytas. Spausdinant naudota kokio tai, galima spėti, ofseto technika. Nežinia, ar Lietuvoje ar jau vakaruose knyga įrista į kietus viršelius. Iš leidėjų žodžio matyti, kad, ruošiant spaudai Ramanausko – Vanago atsiminimus, leidėjai naudojos K. Girniaus ir Lukšos – Daumanto jau žinomais veikalais. Knyga išleista vargo sąlygomis, tačiau suprantant leidinio svarbą ir išleidimo aplinkybes, sočioje Amerikoje gyvenant, spaudos darbo kokybės komentuoti visai nereikia. Tereikia dėkoti ir džiaugtis, kad šis leidinys, bent tokiu būdu iš vis pasirodė ir mus pasiekė.

Apie šią knygą pirmu kartu

teko išgirsti 1989 rudenį. Tada dar tik bendrais bruožais ėjo kalba apie Ramanausko – Vanago dienoraštį. Dabar gi yra aišku, kad tai ne dienoraštis, bet kovų dalyvio atsiminimai. Laikei bėgant, 1989 – 1990 paaiškėjo, kad šios knygos yra bent keli egzemplioriai Amerikoje, bet bent pavartymui gauti vieną, nebuvo lengva. Taip pat yra nepatvirtintų žinių, kad viena iš mūsų išeivijos leidyklų šią knygą leidžia Amerikoje. Savaimė suprantama, jos nekantriai laukiame. Taip pat žinoma, kad yra dar viena suinteresuota leidykla, pasiryžusi šį leidinį leisti, jei niekas kitas šio darbo nesiims. Šie atsiminimai būtų reikšmingu įnašu mūsų visuomenei tiek čia, išeivijoje, tiek skaitytojams Lietuvoje. Juos reikia leisti nedelsiant.

Knyga susideda iš apie 80 skyrelių. Štai, keli skyrių pavadinimų pavyzdžiai: "Pasitraukimas iš legalaus gyvenimo", "Susitikimas su Kazimieraičiu", "Amnestijos rezultatai", "A. Apygardos štabas mano globoje", "Valandų ilgumas", "Partizanų judėjimas žiemos apystovose", "Partizanų dalinių lankymas" ir t.t. Įvardiniame žodyje autorius pabrėžia, kad jo aprašomi įvykiai yra tikri ir be pagrazinimų ar perdėjimų.

Eilinis skaitytojas knygoje ras daugybę įdomių faktų. Visų pirma gal norėsis grįžti už ar ne 1958 Chicagoje perspausdinto Lietuvos Generalinio Štabo žemėlapiu, bandyti atsukti vietovardžius, kai kuriuos žygius. Nežiūrint kai kurių autoriaus teigimų apie ryšių palikymo sunkumus, skaitytoją stebins partizanų susižinojimo metodika. Štai, per naktį (ar kelias naktis ar dienas) keliavę partizanai atvyksta į tam tikrą svetimą vietovę ir ten, be kokių ypatingų iš anksto padarytų pranešimų, susitinka su vietine sargyba, su žvalgiais! Suprantant, kad tas viskas vyksta karo stovyje, kai grąšina slapukai, šnipai, išdavikai, sribai ir t.t., tas viskas byloja apie stebinančiai veikiančią ryšių techniką.

Įdomu skaityti kai kurių kovotojų charakteristikas. Pvz., Kazimieraitis (plk. Vitkus) nesinėsi davęs ilgo ginklo, o buvo ginkluotas vien pistoletu. Jis puikiai orientuodavosi su kompasu kad ir nežinomam miške, gi keldamasis per pusiau užšalusį, sraunų Merkį rodė daug asmeninės iniciatyvos siekiamam tikslui.

Karo Mokykloje mokėsis Ramanauskas – Vanagas, išėjęs aktyviai partizanauti, jau pirmąjį savo partizanavimo rytą išrenkamas Nemunaičio apylinkės partizanų būrio (apie 15 aktyviai partizanaujančių vyrų) vadu. Mėnesio bėgyje būrys patrigubėjo, išaugo į kuopą. Šis

Kaune prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo kasdien netrūksta gėlių, žvakučių, o taip pat ir žmonių

M. Purvinienės nuotr.

epizodas vaizdžiai parodo, kad bent apmokytų kariškių partizanams labai trūko.

Partizanų gretose pasitaikydavo visokių. Geri, drausmingi kovotojai būdavo atžymimi gnetikėliai – išskiriami. Būdavo ir nusikaltimų, kuriuos sprendavo Partizanų Karo Lauko teismas. Atrodo, kad kai kuriuos nusikaltėlius baudavo mirtimi tuoj pat, o kitiems – bausmės vykdymą atidėdavo. Tai buvo taip vadinamos sąlyginės bausmės saviesiems kovotojams. Reikia daryti išvadą, kad, atidėjus bausmės vykdymą, partizanai ir toliau dalyvaudavo operacijose. Štai, 105 psl. yra minimas "Jurginas – eilinis kovotojas iš Laukynių km. Žuvo 1947 metų vasarą. Partizanų Karo Lauko Teismo sprendimu nuteistas sušaudyti, bet sprendimas nesuspėta įvykdyti". Pagauti arba įskusti išdavikai, šnipai, kitoki viešojo gyvenimo kriminalistai bei bolševikų kolaborantai taip pat būdavo teisiami.

Partizanų gyvenvietės daugumoje buvo bunkeriai, o vasarą – stovyklos. Bunkerius išsikasdavo miškuose arba po patikimų ūkininkų triobėsiais. Autorius kalba apie vasarinius ir žieminius bunkerius, apie vargą, baisias gyvenimo sąlygas ir pavojus, kai bolševikai šukuodavo miškus bei kaimus.

Partizanų vadovybė turėjo spręsti ir daugelį, ką dabar vadinume "politinių" rūpesčių. Vienas iš tokių buvo bolševikų skelbiama amnestija. Partizanai puikiai suprato, kad neribotai ilgai išsilaikyti negalės, kad partizaninis karas yra našta ir apylinkės gyventojams ir gyvybių aukojimas patiems partizanams.

Priešu pasitikėti buvo pavojinga, o kai kuriems kovotojams – net negalima. Bent dalina demobilizacija atrodė bandytina. Buvo stengiamasi ją vykdyti tvarkingai, su tinkama karinės organizacijos drausme. Paliekantieji gretas, atidavimui pasimdavo prastesnius ginklus, pasiliekanieji išsiskeldavo į naujas stovyklas, partizanų vadovybė išduodavo leidimus palikti partizanų eiles ir t.t.

Reikia tikėtis ir laukti, kad laikui bėgant, susilauksime ir daugiau medžiagos iš partizaninių kovų laikotarpio. Savo įvade autorius dar taip rašo:

"Kaip papildoma medžiaga mano aprašymas galės būti partizanų vadovybių dokumentiniai raštai penkiuose archyvuose, kurie šiuo metu yra mano užkasti įvairiose Dzūkijos krašto vietovėse ir žinomi patikimiems gyventojams, kuriems yra aiškiai nurodyta, kada ir kur juos perduoti Lietuvai sulaukus nepriklausomybės. Dokumentinė medžiaga bus ir du foto albumai su paaiškinimais, kuriuose yra 220 Pietų ir Vakarų Lietuvos Sriečių partizanų nuotraukų, kurias man pavyko surinkti asmeniškai keliaujant po Pietų ir Vakarų Lietuvos Sritis."

Susipažinę su šio laisvės kovų didvyrio atsiminimais, su dar didesnėmis viltimis laukiame

– greito Ramanausko – Vanago knygos išleidimo Amerikoje,

– daugiau partizaninių kovų medžiagos pasirodymo, įskaitant ir tą penketą archyvų, minėtų įvardiniame autoriaus žodyje,

– Lietuvos Nepriklausomybės.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• Lietuvos Tarybos ir vyriausybės išlaikymui iš viso dirbant 7,000 asmenų, pagal naują sąmatą – dėl pragyvenimo lygio kilimo kiek padidinant algas, – metams teks išleisti 41,000,000 rublių. Dirbančiųjų skaičius taip pat padidintas, nes persitvarkymo ir prisitaikymo prie naujų sąlygų reikalai užkrauna ne tik daugiau, bet ir skubiau atliekamų darbų.

• Lietuvos vyriausybė paskelbė naują pareiškimą dėl tolimesnių santykių su Sovietų Sąjunga ir Rusijos respublika, nes susidarė nauja, iki šiol nebuvo padėtis. Ryškėja ne tik nauja ekonominė kryptis, bet ir santykiavimas tarp respublikų. Kada į Lietuvą atvyks Rusijos respublikos komisija pasirašyti su Lietuva bendradarbiavimo sutartį, – reikia pasirašyti ir Lietuvos respublikos nepriklausomybės pripažinimą. Tokios pripažinimo sutartys turėtų būti pasirašytos ir su visom kitom resublikom.

• Lietuva baigė rengtis labai svarbioms, ir tuo pačiu sunkioms deryboms su Sovietų Sąjunga ir Rusijos respublikai buvo pranešta pasibaigus neeiliniam ir uždaram Aukščiausios Tarybos posėdžiui rugpiūčio 7 dieną. Jame priimtas derybų protokolas ir jo priedas. Protokolas jau įteiktas Sovietų Sąjungos derybų komisijai. Jį pasirašius galės prasidėti derybos. Ir tada, kaip buvo anksčiau skelbta, prasidės moratoriumas. Lietuvos derybų komisijos sudėtis dar nepaskelbta. Tai bus padaryta išsiaiškinus kai kuriuos klausimus su antrąja puse. Tikimasi, kad rugpiūčio 21 d. derybų komisija jau bus paskelbta. Iki šiol patvirtinta tik ekspertų ir darbo grupių sudėtis. Joms vadovaus Aukščiausios Tarybos pirm. pavaduotojas Bronius Kuzmickas.

• Prie Lazdijų pereinamojo punkto ir muitinės į Lenkiją, didžiausios eilės automašinų. Jau anksčiau esame minėję, kad ten šaukte šaukiasi didesnio skaičiaus tarnautojų. Kai kurios mašinos, vežančios daugiau krovinio, praleidime užtrunka po valandą. Tikimasi, kad atidarius antrą punktą Kalvarijos rajone, susisiektimas sunormalės. Ten jau statoma muitinė, tvarkomi keliai ir iš abiejų pusių ruošiamas geležinkelio susisiekimas.

• Estijos Tarybos pirmininko kvietimu, Taline posėdžiavo ne tik Baltijos kraštų, bet taip pat Rusijos, Gudijos ir Moldavijos atstovai. Tartasi būsimo ekonominio savarankiškumo reikalais. Sutarta dar kartą susirinkti ir suvienodinti bendro siekio planus.

• Į Lietuvą dviem savaitėm tarnybiniais reikalais atvyko Valdas Adamkus. Jį priėmė min. pirm. K. Prunskienė. O su atvykusiu tarptautinės teisės žinovu A. Štormu tarėsi pavaduotojas R. Ozolas.

• Aukščiausioje Taryboje svarstytas Lietuvos piliečio paso projektas. Pranešta, kad dabar gyventojams išduodamas piliečio pažymėjimas paso neatstos. Tik kažin ar tai nėra dvigubas darbas – dabar pažymėjimas, o vėliau pasas. Bet gal tai surišta su būsimo derybom su Sovietija?

• Lietuvoje yra 200,000 įvairios rūšies invalidų. Jiems labai trūksta įvairių dirbtinių priemonių, kad galėtų lengviau judėti ir sunkiose sąlygose net duoną užsidirbti. Pastaruoju metu jų organizacijos vadovybė rūpinasi sukurti invalidų centrą Viniuje.

• Nuo rugpjūčio 10 d. alui ir tabako gaminams Lietuvoje kaina pakeliama 100%. Tą pakėlimą iššaukė biudžeto subalansavimo ir buvusios blokados padarytų nuostolių išlyginimo bėdos. Estijoje ir Latvijoje toks pakėlimas jau anksčiau padarytas.

Neseniai Lietuvoje 75% pakeltos ir grūdams kainos. Laisvoje rinkoje už 100 kg. kviečių mokama 50 rublių, taigi manoma, kad grūdų kainas greit reikės vėl kelti.

• Lietuvoje lankosi JAV žydų rabinų delegacija, kurioje yra ir Clevelando garsios žydų rabinų seminarijos, turinčios Telšių vardą, rektorius. Jie lanko žydų gyventas svarbesnes vietas, renka žinias apie žydų naikinimą antrojo pasaulinio karo metu. Tariausi su vyriausybės atstovais dėl žydams šventų vietų išsaugojimo ir jų priežiūros.

• Kaip žinia, dabar Lietuvoje yra leidžiama daug naujų laikraščių. Net sakoma, kas 'sukombinuoją' laikraštinių popierio, o jo labai trūksta, tas ir bando 'savo tiesą' skelbti išleidžiant naują laikraštį. O kas be ko, užsitikrinti ir pragyvenimą.

Laikraščių gausumu žmonės nesiskundžia, nes žino, kad jų gausumą, kai tik pinigai įgaus tikrą vertę, sumažins paklausa.

Šią savaitę išėjo dar vienas – tiesą sakant ne laikraštis, bet savaitinis informacinis biuletenis, – kurį leis įkurta Vyriausybės Informacinė Tarnyba, lietuvių ir anglų kalbomis. To leidinio tikslas duoti greitas ir teisingas žinias apie Tarybos ir vyriausybės darbus. Noras aiškus: sumažinti visokių gandų ir gandelius, kurių dabar Lietuvoje nestinga, ir kurie, veržiantis į pilną nepriklausomybę, dažniais atvejais labai kenkia.

• Kauno miesto kapinės, kur laisvės metais būdavo didelės Vėlinių vakarinės iškilmės, kur buvo Dariaus-Girėno mauzoliejus, 1941 metų sukilime žuvusių kovotojų kapai ir ir daug kitų brangių paminklų, sovietinės valdžios patvarkymu buvo panaikintos ir paskubomis ten įrengtas parkas. O parko didžiausia 'brangenybė' – keturių komunarų palaidoti palaikai ir paminklas.

Laikams keičiantis ir tautinėms vertybėms atgaunant tikrąją prasmę, tas paminklas daug kam badė akis ir karš-

Seattle lietuviai...

(Atkelta iš 1 psl.)

"exchange student". Nors bėgimas nėra jo sritis ir jis nesitreniravo maratonui, Arnoldas išsėjo 4 val.15 min. 26 mylių ilgio bėgime, nes jis buvo "vienintelis lietuvis maratone", kaip buvo rašyta "Tacoma News Tribune". Pabaltiečių marškinėlių aprangoje, Arnoldas ryžtingai atstovavo Lietuvai!

Amerikos-Sovietų Sąjungos krepšinio rungtynių pertraukos metu, pakviestas Turner Broadcasting System televizijos laidos, interviu davė Šarūnas Marčiulionis, atvykęs iš San Francisco. Čia ir jis turėjo progą vėl išryškinti, kodėl lietuviai nedalyvauja Goodwill Games rungtynėse.

Algimantas Čekuolis atvyko iškviestas "Seattle Post-Intelligencer" laikraščio dešimčiai dienų, iki minutės išnaudodamas visą laiką Lietuvos reikalams. Jis buvo pagrindinis kalbėtojas World Affairs Council rengtoje paskaitoje apie Lietuvos padėtį, Nordic Heritage muziejuje, Susisiekimo konferencijos bankete, turėjo pasikalbėjimus su laikraščių korespondentais ir radijo stočių programose. "Seattle Post-Intelligencer" pasirodė vienas jo straipsnis, susitarta dėl tolimesnio bendradarbiavimo. Laikraščio iniciatyva buvo gautas savininko William Randolph Hearst (N.Y.) sutikimas, kad jo sindikato laikraščiai gali pasirinkti jiems priimtinus A. Čekuolio straipsnius.

Iš Lietuvos į Konferenciją buvo pakviestas ekologijos specialistas Rimas Budrys. Joje dalyvavo taip pat ir newyorkietis Juozas Kazlas.

Parodoje "The Baltic Experience ..." sudaryta sekanti lietuvių programą: VI.28 "Folklore and Ethnic Consciousness: The Ties that Bind" – Elena Bradūnas-Aglinskas; VII.5 "First Hand Account of Life in Occupied Lithuania" – Arunas Gaurys; VII.15 Egg Painting and Dyeing – margučių dažymo demonstracija; VII.26 "Political Reality of Lithuania Today" – A. Čekuolis; VIII.9 "Lithuanian Myths and Folklore in Poetry Form" – Kanute Musteikis-Rankis; VIII.30 "Lithuania: Historic Perspectives and Predictions" – Robertas Vitas; IX.16 Lietuviški pietūs; IX.20 "Significant role of Women in Lithuanian Culture: Julija Žemaitė, One of the First Feminists" – Dalia Kučėnas; IX.23 Programų už-

baigime dalyvauja lietuvių tautinių šokių grupė; suneštinės vaisės.

Paremiant Geros Valios žaidynių idėją, Seattle arkivyskupi ja atskirai kiekvienai tautybei suteikė privilegiją praveisti šv. Mišias – lietuviams teko kaip tik Žaidynių metu.

Šv. Mišias laikė iš New Yorko atvykęs vysk. Paulius Baltakis, prasidėjęs su skaitlinga procesija, kurioje dalyvavo tautiniais drabužiais pasipuošę lietuviai. Nors mišios buvo laikomos anglų kalba, bet amerikiečių choras lietuviškai giedojo "Pulkim ant kelių" ir "Marija, Marija", o maldas lietuvių kalba skaitė Ina B. Bray ir Andrius Kazlauskas. Vargonais grojo kompozitorius J. Bertulio ir J.

Nevalia Lietuvos jaunuoliams tarnauti svetimoje kariuomenėje

Rugpiūčio 7 d. Lietuvos Respublikos valdžia pasmerkė TSRS ginkluotųjų pajėgų veiksmus Lietuvoje prieš jaunuolius, pasitraukusius iš TSRS armijos, praneša Lietuvos Informacijos Centras. Pareiškimą TSRS vadovybei pasirašė Ministrų Tarybos pirmininkė K. Prunskienė ir B. Kuzmickas, einantis Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojo pareigas V. Landsbergiui esant Europos Lietuvių studijų savaitėje Šveicarijoje. Žemiau spausdiname pareiškimą tekstą:

"Tarybų Sąjungos ir Lietuvos Respublikos vadovybių pastangų dėka šiuo metu yra sudarę palanki situacija politinėms, teisinėms ir ekonominėms problemoms, iškilusioms tarp abiejų valstybių, spręsti. Deja, TSRS ginkluotosios pajėgos, dislokuotos Lietuvoje, savo veiksmais prieš taikius Lietuvos Respublikos gyventojus didina įtampą ir mėgina derybų išvairėse bloginti santykius tarp Lietuvos respublikos ir Tarybų Sąjungos.

Sutinkamai su Lietuvos Respublikos įstatymais, tarptautinės teisės aktais Lietuvos Respublikos piliečiai neprivalo tarnauti kitų šalių kariuomenėse. Todėl jų atsisakymas vykdyti šią prievolę TSRS ginkluotosiose pajėgose yra teisėtas. Be to, Tarybų Sąjunga neužtikrina net ir tų jaunuolių, kurie

Naujalio kūrinius, Guoda Stuozytė kanklėmis skambino "Lietuva brangi".

Seattle lietuviai labai šiltai ir vaišingai priėmė atvykusius svečius ir širdingai jais rūpinosi visu žaidynių metu, nesigailėdami laiko nei pastangų, sudarydami taip pat ir progą visiems susitikti, pabendrauti.

Jei kada džiaugiamės veiklos rezultatais, tai mažytė ir skaičiumi negausi Seattle LB apylinkė tikrai gali būti pavyzdžiu, ką galima atsiekti sistematingai dirbant visiems kartu. Visa sėkmė ir reprezentacija nebuvo atsitikti nas progų išnaudojimas, bet pas tovaus ir ryžtingo darbo išdava. LB Seattle apylinkės pirmininkei Inai Bertulytei-Bray, jos vyrui Jim, visai Valdybai bei talkininkams priklauso išskirtina padėka ir linkėjimai sėkmingai tęsti savo veiklą toliau! (sj)

tarnauja TSRS ginkluotosiose pajėgose, saugumo. 1989 metais Tarybinėje armijoje žuvo 22, o 1990 metais – 16 Lietuvos jaunuolių. Nestatutiniai santykiai, sužalojimų ir mirties grėsmė dažnų iš jų verčia pasitraukti iš TSRS ginkluotųjų pajėgų. Tačiau Lietuvoje tokie jaunuoliai TSRS kariškių persekiojami, prieš juos vartojamas neteisėtas smurtas, jie išvežami į TSRS ir jėga verčiami tęsti karinę tarnybą. Nepateisinamą prievartą bei ginklą, nesant įstatyminio pagrindo, kariškiai naudoja viešose vietose prieš civilius gyventojus, dėl to yra nepilnamečių bei moterų aukų.

Tokie Lietuvoje esančių Tarybų Sąjungos ginkluotųjų pajėgų veiksmai prieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams ir yra šiurkštus kišimasis į Lietuvos Respublikos vidaus reikalus. Jie nesuderinami ir su TSRS įstatymais bei jos tarptautiniais įsipareigojimais.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba ir Vyriausybė reikalauja, kad Tarybų Sąjungos vadovybė imtųsi neatidėliotinių veiksmų nutraukti savo ginkluotųjų pajėgų smurtą prieš Lietuvos Respublikos piliečius, o tarnaujančiuosius Tarybinėje armijoje grąžinti į Lietuvą. Esame įsitikinę, kad iškilusios problemos turi būti sprendžiamos ne jėga, o tarpvalstybinių susitarimų pagrindu".

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATA

PRINTING

LEAD REWIND PERSON

A national printing company in Lionville, PA, producing high quality printed roll pharmaceutical labels, is seeking to hire an individual to work first shift in a clean, air-conditioned environment. Will be responsible for production, training, scheduling, maintenance of three machines, and three shift operations. Individual must be mechanically inclined and assertive. MUST have experience on Arpeco rewind equipment. We offer excellent benefits, wages, and pride for the company you will work for. Only the most talented and ambitious persons need apply.

Please call Michael F. Krivanek, at 215-524-7560, to arrange for an interview. EQE.

tuolių buvo jau kraujo spalvos dažais išdažytas, bandytas nuverst. Turėjo įsikišti Kauno miesto vadovybė ir rugpjūčio 6 d. tas paminklas buvo nukeldintas. Susitarus su komunarų giminėmis, jis ras vietą Šančių kapinėse. Dėl paminklo nukeldinimo protestavo komunistų partija. Bet toji pati partija tada, kai buvo iškeliamas Dariaus-Girėno mauzoliejus, nepratarė nė žodelio.

Su tais sovietiniais metais pastatytais paminklais buvo ir bus bėdos. Apie tai jau esame anksčiau rašę. Dabar pranešama, kad į jų apsaugą jau kišasi ir sovietiniai kariai. Jie pradeda dieną naktį saugoti Lenino ir gen. Černekovskio paminklus.

• Rugpiūčio 10 d. staiga mirė arkivyskupas Liudvikas Pavilionis, kuris jau ilgesnį laiką buvo ligonis.

• Lietuvoje 3% dirbamos žemės jau priklauso savistoviams ūkininkams, nors iki šiol dar nėra žemės nuosavybės įstatymo. Jo labai laukia tie, kurie nuo šių metų rudens taip pat nori būti ūkininkais.

• Lietuvos laikraščiai ir žurnalai, kurių yra virš 100, nutarė įsteigti savistovių platinimo organizaciją. Iki šiol tą darbą atlikdavo Spaudos bendrovė, bet jos lėtą laikraščių pristatymu leidėjai nepatenkinti.

Benzinas...

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas sako man:

– Ar skaitei?
– Ką skaičiau?
– Ar skaitei, kad buvai Dirvoje paminėtas. Per mane gavai garbės. B. Gaidžiūnas praneša, kad Tytuvėnuose paminklas Florijonui buvo atstatytas. Mano draugu tave pavadino. Taigi per mane buvai iškeltas. O kalbant apie gaisrus, kuriuos mano Patronas Lietuvoje gesino, reikia pasakyti, kad ne jis vienas toje srityje darbavosi. Buvo dar šv. Agota, kuri nuo gaisro apsaugodavo. Taigi Agota saugojo, kad neužsidegtų, o Florijonas gesino gaisrus. Tik pagalvok. Jeigu Agota būtų gerai savo darbą atlikusi, tai Florijonui nebūtų kas veikti. Ir anais laikais moterys vyrams kojas kaisiojo.

– Florijonai, tu nei apie šventuosius nei apie moteris neįsimani. Neužsigauk. Geriau pakalbėkime apie politiką. Ar girdėjai kaip Bušas sukruto, kai Irakas Kuvaitą užpuolė? Tuoj karo laivus pasiuntė. O kodėl jis dėl Lietuvos nei piršto nejudina.

– Be reikalo tave Dirvoje paminėjo. Visai nesupranti paprasčiausių reikalų. Ten benzinas kvepia. O Lietuva, ką gali? Bulvių, burokų, kopūstų. Na gal dar bekonų, kuriuos anglai mėgsta. Kas gi kada karo laivus dėl bulvių ir burokų siuntė?

Aš tik liūdnu palingavau galva. Norėjau dar kai ką pridėti, bet Florijonas pašoko, kaip bitės įgeltas, apibėgo kambarį porą kartų ir sušuko.

– Turiu genialią idėją! Turiu!

Šiek tiek atsikvošėjęs, klau-

sia:

– Ar moki angliškai?
– Moku. Galiu pasakyti hallo, how do you do ir dar keletą naudingų išsireiškimų.

– Ne apie how do you do aš kalbu. Ar moki angliškai parašyti gerą laišką?

– Na, jeigu reikia kryželių į klausimus padėti, tai vos ne ekspertas. Bet aš žinau vieną, kurio giminaitis moka angliškai rašyti.

– Puiku. Taip ir padarysime. Sėsk ir rašyk lietuviškai. O tas pažįstamo giminaitis išvers angliškai. Rašyk: Žinomas išradėjas Florijonas (pavardę žinai) išrado būdą kaip iš bulvių pagaminti benziną. O iš burokų aukštos rūšies benziną tinkamą lėktuvams. Dabar atidžiai studijuoją kopūstus. Savo išradimą jis padovanojo Lietuvai. Baigiamas statyti fabrikas, kuris panaudos šį pasaulį aukštin kojom verčiantį išradimą. Izraelis pasiuntė savo atstovus tartis dėl benzino eksporto. Šitą raštą tegul tavo gudročius išguldo angliškai ir pasiųsk visiems didesniems Amerikos laikraščiams. Dirvai pasiųsk lietuviškai. Supratai?

– Suprast supratau, bet Florijonai, argi galima iš bulvių padaryti benziną? Čia tikras melas.

– Melas, melas. O mums ar nemelavo per penkiasdešimt metų? Jeigu mokslininkai panauginėsi tai jokio melo. Ar negamina iš bulvių degtinės? Jeigu galima padaryti degtinę, tai kodėl negalima benzino?

– Florijonai, mokslininkai ims tyrinėti ir suras, kad negalima.

– Čia vėl parodei savo vi-

Mercy Lift komiteto nariai posėdžiauja ... Algis Ankus, Jonas Kasčukas ir antroje eilė – Kęstutis Sušinskas ir Algis Augaitis.

Vaistai jau pasiekė Lietuvą

Lithuanian Mercy Lift Komitetas praneša kad rugpiūčio mėn. 8 d. Lietuvą pasiekė Lithuanian Mercy Lift didžioji siunta. Šios siuntos vertė 315,000 dol. Visi šios siuntos vaistai, medikamentai, ir įvairūs labora-

torijos įrankiai buvo suaukoti. Vaistai ir medikamentai buvo paaukoti Ben Venue Labs (Ohio), Walgreen (Illinois), Genesee Memorial Hospital (New

York), St. Jerome Hospital (New York), ir St. Joseph Hospital (New York). Didžiausia vaistų siunta sudarė antibijotikai, insulinas, "IV solution," taip pat, vitaminai vaikams, švirkštai, laboratorijos ir ligoninės aparatūra. Visa ši siunta svėrė 40, 000 svarų. Už transportą iš Amerikos į Vilnių apmokėjo Lithuanian Mercy Lift aukos.

Šiuo metu, Lithuanian Mercy Lift ruošiasi išsiųsti antrą konteinerį vaistų ir medikamentų, kuris bus pakrautas rugpiūčio 18-19 dienomis. Šioje siuntoje vien tik vaistų vertė virš \$650,000. Vaistai kurie sudaro šią siuntą yra lanoxin (širdies) ir depakote ("Epileptic seizures"). Visos siuntos vertę žinosime tik galutinai pabaigę pakrauti konteinerį. Šis konteineris turi išplaukti iš Montrealio rugpiūčio 24 d. ir pasieks Europos krantus rugsėjo pirmą savaitę.

(vl)

Rimas Gulbinas ir Jurgis Lendraitis krauna vaistus į konteinerį. Gauta žinia, kad vaistai jau pasiekė Lietuvą ir Sveikatos ministras dėkoja už siuntą.

PAŽADAS

(3)

Dirvos konkurse premijuota novelė

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Neatrodė, kad jos ką nors būtų pasakojusios motinai, bet greitai įsitikinau, kad klystu. Syki, taip vėlokai grįžusi, mama paprašė sėstis šalia, nes ji turint man keletą klausimų.

– Jurgeli, gal aš klystu, bet man pasakojai, kad tu pradėjai draugystę su kažkokia mergina. Ar tiesa?

– Ką tu čia dabar, mamute ...

– Tai sakai, kad tai netiesa?

– Dainuoja chore tokia mergaitė iš mūsų gimnazijos Lietuvoje. Ji yra čia viena be šeimos, tai aš palydžiu po repeticijų, juk esam seni pažįstami.

– Ar taip toli nuo čia jos stovyklavietės kampas, kad tau reikia tiek daug laiko sugrįžti?

– Ne, mamute, netoli. Bet vis norisi kiek su kuo nors pasiplepėti, tai susėdam kur pavėsyje – melavau truputį ir sukau akis į šoną.

– Paskutinio kurso seminarijos studentui gal nelabai tiktų merginų draugystės, ar tu taip nemanai?

– Sutinku, mamute. Bet esu labai vienišas, o ir seminarija buvo Tavo, ne mano parinktas kelias.

– Niekad to man nesakai, nesipriešinai.

– Nebuvau mokytas priešintis tėvų valiai. Mama. Išėjau į seminariją Tavo nutarimu, nors pats to kelio gal nebūčiau pasirinkęs.

– Jurgeli, be mano pažado Dievuliui gal iš viso nebūtum išsikapstęs. Atsimink tai ir laikykis savo pažado.

Nuleidau galvą ir tylėjau. Nevertėjo toliau aiškintis, negalėjau atsikirsti, kad tokio pažado niekad nebuvau davęs, kad po pirmo Aliu-

tės pabučiavimo jau esu visai netekęs valios ir apie ją vieną tesvajojau. Kaip išaiškinti tą viską giliai tikinčiai motinai? Ne tai, kad aš būčiau netikintis, bet čia buvo, mano supratimu, visai kitas atvejis, nieko bendro neturintis su tikėjimu, bet su senovišku pavaldumu šeimos norams. Taip visad buvo mūsų namuose, kad galutiniai sprendimai išeidavo iš motinos. Tėvas būdavo tylus, rūpinosi ūkiu ir jai neprieštaravo, bet kaip dabar apie tai galvoju, nebuvo jau toks laimingas. Nusileisdavo ramybės dėliai.

Tie karšti pabučiavimai gražaus pavasario vakarais nuvedė mudu ir dar daug toliau. Dainavau tada Aliutei savo mėgtą tango "..." aš tikėjau tvirtai susitikti mūs keliai vieną kartą – nors toks tikėjimas manyje buvo tik slapta ir numalšintas noras. Dabar ją turėjau savo glėbyje ir nieko kito iš gyvenimo nebetroškau.

Taip prabėgo kaip sapnas mėnuo ar daugiau. Vieną vakarą Aliutė staigiai sustojo ir atsisgrįžo į mane.

– Jurgi, turiu tau pasakyti paslaptį, kurią jau kelios dienos nešioju savyje. Mudu turėsime kūdikį.

Nors tokia bailli mintis kartais iškildavo mano sumaišytoje galvelėje svaigios nakties metu, dabar ši žinia į mane visvien trenkė, kaip perkūnas iš giedro dangaus. Stovėjau išsigandęs.

– Atrodo, tu labai nustebai, o gi buvo galima to laukti ... – tęsė Aliutė. – Ką man daryti?

– Nežinau ... – suvaplojau.

– Nežinau?

– Atleisk, tai tik tokia staigi mano reakci-

ja. Suprask, kad truputį pasimečiau. Juk tai buvo mūsų abiejų apsisprendimas, tokia galimybė visada egzistavo.

– Ar paliksi mane ir bėgsi atgal pas savo mamą?

– Aliute, kaip čia dabar nušnekėjai?! Myliu tave daugiau, negu patį gyvenimą. Kada eisime pas kleboną?

– Rytoj. Juk žmonės neturi pradėti apkalbų. Ar tau bus labai sunku pranešti savo giminei?

– Neapsidžiaugs ta naujiena, betgi ir aš turiu teisę į savo gyvenimą.

Dabar Aliutė, jau ramesnė, priėjo prie manęs ir švelniai apkabino mano kaklą.

– Būsime labai laimingi, – kartojo, apipildama mano veidą bučiniais. – Aš tavęs visad norėjau.

Ledinė tyla užviešpatavo mūsų stovykliniame kampelyje, kai aš pranešiau šią žinią šeimos nariams. Seserys net šūktelėjo, bet motinos veidas liko ledinis.

– Mama, ar priimsi į savo namus mano žmoną? – atsisukau į ją. – Aš ją labai myliu, brangi motinėle. Aš irgi juk turiu teisę į laimę, ar ne?

Atsakymo nebuvo. Tik Kastutė sukrutėjo, priėjo prie manęs ir priekaištaujanti uždėjo man ranką ant peties.

– Nedaryk mami daugiau skausmo, Jurgeli, ji tau niekad negalės atleisti už pažado sulaužymą, tą juk žinojai. Atjaučiu tave, bet dabar palik mūsų gūžtą ir veskis tą savo moteriškę kitais keliais. Mes, seserys, neturim teisės tau priekaištauti, bet ir mes šito iš tavęs nesitikėjome. Taigi tariame tau sudiev. – Pasistiebusi pabučiavo man į skruostą ir priėjo prie mamos.

Motina pakilo ir net nežvilgtelėjusi į mane išėjo iš kambario. Kastutė atsisgrįžo dar kartą.

(Bus daugiau)

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

3001 WEST 59TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: (312) 471-3900
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS **LITHUANIAN FOUNDATION**

Santrumpos: atm. įn. = atminimo įrašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, įm. = įmokėjo, atst. = atstovauja, asm. — asmuo, suma po pavardės = įrašų iš viso.

1990 m. gegužės mėn.

1 x \$7 Janus, H., \$7.
3 x \$10 Kapčius Jonas ir Irena, \$130; Palubinskas kun. Vytautas, \$120; Urbonas Vincas ir Ona, \$565.
1 x \$15 Fontana Matt, \$15.
1 x \$20 Petrauskas Steponas atm. įn., \$395.
3 x \$25 Erlingis Linas, \$25; Gvidas Darius ir Jurgita, \$125; Matekūnienė Adelė atm. įn.: Veinsreiberis A. ir M., \$570.
1 x \$50 Šagamogienė Salomėja atm.: Ječius Kęstutis ir Dalia, \$206,050.
12 x \$100 Baltutis Vytautas ir Ona, \$1,100; Kavaliūnas Juozas ir Adolfinas, \$100; Šešplaukis Alfonsas, Ph. D., \$300; Vanagūnienė Stasė atm. įn.: Vanagūnas Stasys, Jr., \$600; S. Baro 70 gimtadienio proga: Aukštuolis Vytautas ir Natalija, \$300; Baris Jonas ir Dana \$100; Gary Simon P. ir Betty L., \$100; Japušaitis Jurgis ir Veronika, \$1,100; Jokubauskas Stasys ir Prudencija, \$300; Ringus dr. Edmundas, \$2,500; Vitkus Eduardas, \$200; Zotovas Andrea, \$200.

1 x \$150 S. Baro 70 gimtadienio proga: Kačinskas Jeronimas ir Elenia, \$850.

2 x \$200 Kašubienė Angelė atm.: Kašuba Antanas, \$680; S. Baro 70 gimtadienio proga: Dzenkauskas Vaclovas ir Eugenija \$200.

1 x \$300 Šliažas Bronius atm.: aukojo draugai ir šeima, \$400.

3 x \$500 Pliskaitis Augustinas atm. įn.: Pliskaitienė Petrė, \$650; Russas Jokūbas ir Pranciška atm. įn.: Russas Alfred V., \$1,100; S. Baro 70 gimtad. proga: Tumasonis dr. Vaclovas ir Vida, \$2,000.

1 x \$575 Želvys Petras atm.: Mockus dr. Zigmas ir Liuda, \$100; Grinius Anicetas ir Aldona \$50, Janulaitis Vytautas \$50, Narutis Pilypas ir Elvyra \$30, Quinn dr. Tom ir Dainė \$30, Baras Stasys \$25, Korzonas Raimundas ir Danutė \$25 ir 18 kt. asm., \$800.

1 x \$800 Kučiauskas Igoris ir Kunigunda, \$1,000.

2 x \$1,000 Prunskis Jonas ir Vanda, \$5,600; Šmulkštienė Magdalena, \$3,200.

1 x \$2,000 Vembrė Juozas K., testamentinis palikimas, \$3,500.

1 x \$159,723.72 Šagamogienė Salomėja, testamentinis palikimas, \$365,773.72.

Iš viso \$168,845.72.

1990 m. birželio mėn.

1 x \$30 Kelertienė Violeta, \$30.

1 x \$40 Chicagos Aukšt. Lituanistinė mokykla, \$1,540.

11 x \$50 Banionis Antanas ir Bronė atm. įn.: Urbutis, A. P., \$350; Naruszewicz Michalina, \$300; Stašys Jonas atm. įn.: įm. 3 asm., \$50; S. Baro 70 gimtad. proga: Ambrozaitis Kazys ir Marija, \$6,630; Balukas dr. Gediminas, \$7,475; Daugvila Jurgis ir Alė, \$50; Jonynas Vytenis ir Irena, \$50; Kučiūnas Aleksandras ir Jūra, \$250; Rulis Petras ir M. M., \$50; Sruoga Dalia, \$50; Vaznelis Jonas ir Natalija, \$751.

24 x \$100 Merkys Raimundas atm. įn.: Merkienė Janina, \$100; Riesen Krasauskaitė Irena atm. įn.: Krasauskas Zenonas 2-ry mirties metinių proga, \$400; Subačius Albinas atm. įn.: Majauskas dr. Vytautas ir Vanda \$25, Subačienė Natalija \$25 ir 3 kt. asm., \$100; Vitas Robertas A., Ph. D., \$300; S. Baro 70 gimtad. proga: X, Bartkus Eugenijus ir Danguolė \$300; Biskis Gediminas ir dr. Birutė, \$400; Biskis Kęstutis ir Meilutė, \$300; Chiapetta Dominic ir Sophia, \$100; Daugirdas Kristupas ir Irena, \$200; Domanskis Van ir dr. Alina, \$2,900; Juodvalkis Antanas ir Ona, \$300; Juškienė Rūta, \$400; Kaunas dr. Ferdinandas ir Vanda, \$11,400; Kisieliū dr. Alfonsas, \$2,000; Kubilius Jonas ir Aldona, \$300; Lapas Edvardas ir Vilhelmina, \$200; Mastis Viktoras ir Roma, \$1,100; McMillen Chester ir Katherine, \$100; Razma dr. Antanas, \$14,200; Remienė Marija, \$1,900; Siliūnas Bronius ir Vladė, \$100; Steponavičienė Alė, \$200; Steponavičiūtė Ramona, \$200.

1 x \$125 Jančauskas Povilas ir Stasė, \$750.

1 x \$150 S. Baro gimtad. proga: Mickevičius Bernardas, \$650.

1 x \$180 Grauzinis Algimantas ir Ramona, \$200.

7 x \$200 Laukys Jonas atm. įn.: Laukienė Leokadija \$55 ir 8 kt. asm., \$200; Prunskis Jonas ir Vanda, \$5,800; S. Baro 70 gimtad. proga: Brazis Algirdas ir Aldona, \$1,400; Momkus Vaclovas ir Margarita, \$2,060; Ostis Algirdas ir Regina, \$900; Rudis Antanas ir Marija, \$1,300; Vilkutaitis Vytautas, \$400.

2 x \$250 Jankauskas Casimira, savo deimantinio gimtad. proga, \$1,250; S. Baro 70 gimtad. proga: Mackiewicz David, \$1,250.

1 x \$500 Miniatis Feliksas atm. įn.: Miniatienė Ona, \$700.

1 x \$700 Rušėnas Adomas atm. įn.: Rušėnienė Ona, \$1,000.

1 x \$800 Kalvaitis Antanas ir Zofia, vardinių/Antaninių proga, \$800.

5 x \$1,000 Garbenis Vladas atm. įn.: Rušėnienė Ona,

Rako stovykoje susitikę linksmi stovyklautojai — kun. Antanas Saulaitis, žinomas fotografas ir stovyklavietės 'bosas' Jonas Tamulaitis ir svečias, Lietuvos Skautų Dvasios Vadovas kun. Sigitas Tamkevičius.

Už humanitarinę pagelbą Lietuvai

JAV Senatas šeštadienį, rugpiūčio 4 d. žodiniu pritarimu nusprendė Lietuvai suteikti 10 milijonų dolerių vertės medicinos reikmenų bei kitokios humanitarinės šalpos.

Senatoriaus Daniel Moynihan (dem. iš New York) rezoliucija buvo priimta kaip pataisa įstatymo projektui, skiriančiam lėšų JAV Gynybos departamentui. Senatas šeštadienį priėmė ne tik pataisą, liečiančią Lietuvą, bet ir visą įstatymo projektą.

Atstovų rūmuose pasiūlytos net dvi rezoliucijos suteikti humanitarinę paramą Lietuvai. Tačiau, nė viena iš tų rezoliucijų nebuvo svarstoma Atstovų rūmų plenariniame posėdyje, o kongresmenai penktadienį pasiskelbė darbo pertrauką, kuri tę-

sis iki rugsėjo 4 d. Taigi, teks laukti mėnesį ar daugiau, kol Atstovų rūmai pasivys Senatą.

Pirmąją rezoliuciją Atstovų rūmuose pasiūlė kongresmenas Christopher Smith (resp. iš New Jersey). Tai liepos 12 d. rezoliucija nr. 5262, turinti 28 kosponserius ir labai mažai tesiskirianti nuo senatoriaus Moynihan rezoliucijos.

Šiek tiek skirtingą rezoliuciją rugpjūčio 3 d. pasiūlė kongresmenas Richard Durbin (dem. iš Illinois) kartu su kongresmenu William Groomfield (resp. iš Michigan). Jų rezoliuciją nr. 5481 kol kas remia 11 kosponserių. Moynihan ir Smith rezoliucijose kalbama apie tebevykstančią Maskvos blokadą prieš Lietuvą. Durbin-

Broomfield rezoliucija, sureduota po blokados nutraukimo, jau kalba apie blokadą būtuojų laikui. Moynihan ir Smith rezoliucijose JAV prezidentas raginamas pradėti derybas su Latvija Estija, Lenkija ir Sovietų Sąjunga dėl humanitarinės šalpos įvežimą Lietuvon, Durbin-Broomfield rezoliucijoje šio siūlymo nėra.

Durbin-Bloomfield rezoliucija siūlo, kad Kongresas paragintų kitas šalis bei šalpos organizacijas Lietuvai suteikti humanitarinę paramą. Kitose rezoliucijose tokio raginimo nėra. Be to, į humanitarinės šalpos apimtį Durbin-Broomfield rezoliucija įtraukia transporto išlaidas nevaldinių organizacijų ar pavienių asmenų dovanų pervežimui. Kitos dvi rezoliucijos tokių išlaidų padengimo nemini. (LIC)

MEDICINOS STUDENTŲ PASIKEITIMAS

Wisconsino universiteto profesoriai Jay Noren ir James Sykes lankėsi Vilniuje ir susitarė dėl medicinos studentų pasikeitimo su Vilniaus universitetu sekančiais mokslo metais. Nedaugiau kaip penki studentai medikai iš Madison universiteto praleis vieną mėnesį Vilniuje ir nedaugiau kaip penki Vilniaus universiteto medicinos studentai praleis vieną mėnesį Madison universitete. Keturi medicinos studentai iš Madison vyks tris savaites į Vilnių š.m. rugpjūčio mėn. pradžioje.

DIRVOS vajui aukos

Dirvos deimantinio jubiliejaus vajeaus komitetas (įžd. O. Daškevičienė, 7254 S. Troy St. Chicago, Ill. 60629, tel. 312-778-7864), gavo šias aukas.

A.L.T. S-gos St. Louis

Dirvos-75 remti komitetas ... 500.00
M. Ambrozaitis, Chesterton ... 20.00
V. Žebertavičius, Sunny H. 10.00
V. Gelažius, St. Petersburg ... 10.00
V. Januškis, Cleveland 10.00
J. Daniliauskas, Stamford, 10.00
J. Pilkauskienė, Canada 25.00
Kun. V. Katarskis, Chicago ... 10.00
O.K. Skirmantas, Glendale ... 100.00
V. Mastis, Hinsdale 90.00
W.E. Valys, Roswell 30.00
K.G. Gražienė, Chiucago ... 100.00
W. Diehl, Wickliffe 5.00
Dr. A.E. Kisieliū, Sidney 20.00
Vyriausias Lietuvos
Išlaisvinimo komitetas 100.00
E.E. Čižinauskai, Orland Pk. 100.00
Dr. V. ir dr. V. Tumasoniai,
Key Biscay 100.00
Dr. K. ir D. Bobeliai
St. Petersburg 150.00
Ig. Andrašūnas, Chicago ... 100.00
Baltic Blossoms —
K. Kuraitis, Chicago 25.00
A. Lingienė, Redford 5.00
T. Mečkauskas, Lansing 5.00
A. Šležas, Dorchester 5.00
P.V. Masalaitis, Wayne 25.00
A. Braskys, Sudbury 10.00
A. ir I. Budreckai, Chicago 30.00

VISIEMS AUKOTOJAMS NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

\$1,100; Kesiūnas Pranas ir Eugenija atm. įn.: Radzevičiūtė Stefanija, \$1,000; Radzevičius Kazimieras, Marija ir Radzevičiūtės Marija ir Vitalija atm. įn.: Radzevičiūtė Stefanija, \$1,000; Sapetka Kazimieras, \$11,765; Sipavičius Zigmas, \$1,100.

1 x \$1,075 Griškėlienė Ona atm. įn.: Modestai C. A. E. ir šeimos \$300, Rugienius Vitas ir Jurina \$100, Geldys Stasys ir Danutė \$50, Kibirkštis Justas ir Noela \$50, Lingienė Albina \$50, Sverų šeima \$50, Vilgalis Jonas ir Irena \$50, Zapparackas Žibutė \$50, Kučinskas Jonas ir Julia \$25, Kutkus Vytautas ir Emilija \$25, Pajaujis Zenonas \$25, Udrys Narimantas \$25 ir 15 kt. asm., \$1,185.

1 x \$2,500 Gustaitis Antanas atm. įn.: Gustaitis Algimantas \$465, Cibas Saulius \$100, Beder Rostislavas ir Regina \$50, Čepas Gintaras ir Valentina \$50, Liet. Taut. Sąjungos Bostono skyrius \$50, Mickevičius dr. Bronius ir Genė \$50, Rasys Juozas ir Irena \$50, Santvaras St. ir E. \$50, Šležas Romas ir Birutė \$50, Tvirbutas Andrius ir Liucia \$50, Veitas Brutenis ir Irena \$50, Veitas Romualdas ir Rėda \$50, Viščinis Petras \$50, Anbražiejus J. ir G. \$30, Andrušienė Aldona \$30, Galinienė Irena \$30, Gimbutas Jurgis \$30, Girnius A. ir V. \$30, Kleinas Eugenijus \$30, Kulbis Ant. ir Lilija \$30, Liepas Stasys \$30, Makaitis Nijolė \$30, Stuopys R. ir J. \$30, Adomkevičius Algis ir Glorija \$25, Cereškas Jonas ir Alė \$25, Dabrila J. ir A. \$25, Dumcius A. ir L. \$25, Gavelis Zigmas \$25, Girnius J. ir O. \$25, Griauzdė Aleksandras ir Nora \$25, Ivaška Rymantas ir Dalia \$25, Jansonas Eduardas ir Irena \$25, Kazlauskas Stasys ir Emilija \$25, Krukonis Perkūnas ir Zita \$25, Kubilius Viktoras ir A. \$25, Kupcinskas Aidis ir Gita \$25, Lingeritaitis Norbertas ir Aldona \$25, Mažiulis A. \$25, Paulius Bronius \$25, Petrutis A. ir R. \$25, Rastonis Vytautas ir Eugenija \$25, X \$25 ir 34 kt. asm., \$2,500.

Iš viso \$15,950.00.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1990.VI.30 pasiekė 4,855.310 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, meną, kultūrą ir jaunimą 2,787.586 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 1,344.240 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION, CHICAGO, IL.”

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiama lietuviybė.

TARP POLITIKŲ IR KURMIŲ

Juozas Žygas

Vyresnioji mūsų karta gerai prisimena kurmius ir kurmėrausas. Tiesą pasakius, kurtį gal retai kas tematė, bet jų kurmėrausų pievose buvo pilna. Buvo sakoma, kad už kažkokį nusi Kaltimą Dievas jį nubaudęs, kad šviesos nematytų ir keliais nevaikšiotų. Tad savo takus jis požemyje daro. Yra ir žmonių, kurie dienos šviesos bijo ir knisasi patamsiuose. Jų gal ir nepastebėtumėme, jeigu į paviršių kurmėrausos neiškiltų.

Kol gyvenimas ramia vaga bėga, tai, atrodo, kad visi žmonės yra ramūs ir padorūs. Vieni vadovauja, o kiti tik dirba. Bet užtenka tik mažo sutrikimo, pavyzdžiui, nutrūksta elektros srovė – užgesta šviesos. Tuojau iš tų pačių žmonių atsiranda tokių, kurie pradeda plėsti, vogti ir viską naikinti. Tai irgi yra savos rūšies kurmiai, kurie patamsyje teislenka. Taip pat neramumų laikais atsiranda visokių vadų, gandonešių, aiškiaregių bei aiškintojų. Dar gerai prisimename vokiečių okupacijos laikus, kuomet įvairiais gandai, spėliojimais bei Mikaldos pranašystėmis gyveno.

Dabartiniai įvykiai Lietuvoje mūsų gyvenimą gerokai sukrėtė. Kadangi Mikaldos knygoje apie Gorbačiovą ir Sąjūdį nėra rašoma, tad esame pasimetę. Vieni Sąjūdyje mato tautos atgimimą, o kiti komunistų priebeigą. Vieniems Brazauskas yra valstybininkas ir turis nuopelnų dėl įvykių eigos, o kitiems dar neatgailaujantis komunistas. Bet ar nuostabu? Juk yra šakoma, kad "trys lietuviai – tai keturios nuomonės".

Tad ir buvo galima jausti, kad pradėjus akciją dėl vyriausybės pripažinimo, nevisi ratukai sukosi. Buvo jaučiamas girgždėjimas. Mūsų "veiksnių" ir visuomenės vadovų eilėse pasimetimas. Nemanyčiau, kad būtų galima vieninga veikla vadinti, panašius išsireiškimus. Trumpais žodžiais apibūdinsiu vieno mūsų veikėjo pasisakymus apie Kopenhagos konferenciją. – "Dirba be patyrimo ir pasimetę. Sandargo, Landsbergio ir latvių prašymai buvo klaida (prašė, kad būtų suteiktos stebėtojų teisės J. Ž.). O pa-

klaustas, ką mano apie Lietuvos vyriausybės pripažinimą, tai davė tokį atsakymą: – "Būtų labai komplikuota padėtis, jeigu Amerikos vyriausybė pripažintų dabartinę Lietuvos vyriausybę (citata iš liepos 2 d. "Lietuvos aidų" radijo programos pasikalbėjimo)". Kai vadovaujančiųjų tarpe nėra veiklos ir sutarimo, tad ir pradeda visokie kurmiai savo veiklą rodyti.

Spaudoje buvo užuominų apie tokių kurtių veiklą, tačiau aiškiai jų nevardinant. Pirmutinis aiškus pasakymas buvo Vyt. Jokubaičio: "... kovo 17 d. 1990 m. parašytą memorandumą Lozoraičiui, kuriame ragina nuversti dabartinę Lietuvos vyriausybę ir atstatyti komunistinę santvarką Lietuvoje ir t.t.! (faktinai L.K. rašo: Paskelbti, kad Lietuvos einamuosius reikalus "day-to-day affairs" ir toliau tvarkys sovietiniai okupaciniai organai, taip kaip buvo daroma per paskutinius 50 metų. Laisv. vertimas J.Ž.). O gal ir pats J.K. padėjo Linui tą memorandumą suredaguoti? (Draugas 1990. VII. 26)".

Minėtas memorandumas lietuvių tarpe buvo pusėtinai žinomas. Tačiau visuomenei viešai nereaguojant, "kurmiška" veikla ir toliau yra vykdoma. Rašantysis iš VLIKo gavo (VLIKas savo ruožtu gavo iš State D-to) balandžio 25 d. memorandumą. MEMORANDUM FOR STASYS LOZORAITIS FROM: LINAS KOJELIS Įžangoje taip rašoma (angliškai): "Vilniaus sprendimai ir seimo pareigūnų pareiškimai ir toliau yra daromi, kurie: 1. didina Lietuvos izoliaciją 2. kelia abejones apie Lietuvos vyriausybės politinį išvalgumą 3. operuoja (play) Lietuvos strateginiu silpnumu 4. nesugeba operuoti jos pajėgumu. Į Landsbergio vyriausybę vis daugiau žiūrima, kaip mėgėjišką, išsigandusią ir pavargusią (laisvas vertimas J.Ž.)."

Toliau tame memorandume yra kritikuojami Landsbergis ir Prunskienė. Gale memorandumo yra pridėtos šešios pavidės, kam jis yra siunčiamas: William Hough, buvęs Landsbergio tarptautinės teisės patarėjas, Ri-

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

Mes-ir dar gyvi

Viso pasaulio lietuvių didžiausias dėmesys šiandien yra skiriamas Lietuvai. Ir tai visai nenuostabu, nes kaip Tėvynėje gyveną tautiečiai trokšta, kad kuo greičiau jiems nušvistų pilnas laisvės ir nepriklausomybės spindulys, taip ir mes čia išeivijoje darome kiek galime, kad ta laisvė būtų Vakarų suprasta ir jų didieji politikai, taip abejingi ir daugumoje, šalti mažųjų tautų laisvės troškimams, suprastų, kad ir mažos Pabaltijo tautos trokšta atgauti savo prarastą laisvę ir nepriklausomybę. Darbas yra nelengvas, nes ilgoji Gorbačiovo ranka, lyg magiška lazdele užbūrusi daugumą Vakarų politikų, neleidžia jiems atvirai pripažinti to, kas iš mūsų buvo prievarta paimta.

Seniau dažniau rašydavau apie mūsų gyvenimą idomius nutikimus Australijoje, tačiau dabar, kai visas dėmesys nukreiptas į Lietuvą, mūsų ramus, nors pagal jus ir aukštytį kojom vaikščiojantis gyvenimas, šiuo metu nėra per daug kitiems idomus. Tačiau mes nemiegame ir dabartinės mūsų žiemos pataluose nesame susivystę. Lietuviškasis gyvenimas gal net ir pagyvėjo pas mus nes ir mes turime daugiau svečių iš Lietuvos ir beveik nieko iš Amerikos ar Kanados. Gaila tik, kad (neaplanke mūsų nei iškilię Lietuvos ansambliai, nei garsieji dainininkai, menininkai, sportininkai ir net vadovaujantieji politikai, su prof. V. Landsbergiu ir K. Prunskiene priekyje. Tačiau, jeigu ne pats ministeris, tai svečiavosi pas mus užsienio reikalų viceministeris. V. Katkus ir Respublikos Aukščiausios Tarybos deputatas St. Kašauskas. Per 10 dienų jie lyg meteoru aplankė ministerį pirmininką J.L. Hawke, N.S.W. valstijos premjerą N. Greiner, buvo priimti Australijos Senate, Viktorijos Parlamente, kur susitiko su daugeliu vyriausybės ir opozicijos narių, buvo svečiai Užsienio reikalų ministerijoje ir kitur. Visur šie Lietuvos atstovai buvo labai šiltai priimti ir išklausyti. Prabėgomis jie aplankė ir didžiausias lietuviškas vietas Sydneyje, Melbourne, sostinėje Canberoje ir Geelonge. Čia jie plačiau papasakojo apie paskutinius įvykius Lietuvoje, atsakė į daugybę klausimų ir buvo, kaip jie išvykdami pasakė, nuoširdžiai globojami ir rūpestingai prižiūrimi, taip pat dėkodami už visokeriopą pagalbą Lietuvai, kurią Australijos lietuviai teikia.

chard Perle, Elliot Abrams, generolas – patarėjas. Lietuvių pavardžių neminėsiu, tegul jie patys viešą pareiškimą padaro!

Taip pat nepridedu savų komentarų. Tegul patys skaitytojai tai pasidaro! Gal tikėtų pridėti 1917 m. lietuvių seime Petrapilyje Vl. Nagevičius (buvęs generolas ir Karo muziejaus steigėjas) metė šūkį: – "Šalin zuikiai!" O šiuo atveju tikėtų: "Šalin kurmiai!"

Su didžiausiu nekantrumu mes laukėme lietuviškosios vasaros ir buvusios Dainų šventės, su tautinių šokių pasirodymu. Ir kaip gaila, kad tik trys mūsų šokėjų poros, turėję įvažiavimo vizas dar prieš Kovo II-ją, galėjo šioje šventėje dalyvauti, kai didžioji dalis mūsų šokančio jaunimo ir mūsų dainuojančių vyresniųjų, turėjo lygiai taip pat kaip ir jūs Amerikoje bei Kanadoje palaukti iki sekančios, jau pilnai laisvoje Lietuvoje būsimo Dainų ir Šokių šventės, nes lygiai kaip ir jums, taip ir mums, buvo pasakyta didelis "NIET".

Turėjau ir aš pats vasarą būti Lietuvoje, pirmą kartą dalyvauti Lietuvos Dainų šventėje, nes paskutiniosios metu aš buvau 5-riems metams neįleidžiamas į Lietuvą ir vien dėl to, kad su žodiniu, o ne raštinio leidimu aplankiau savo tėvo kapą ir sergančią senutę motiną Kaune, kur buvau sugautas ir per kelias valandas iš Lietuvos išmestas. O dabar ir vėl tas pats, net iš Maskvos atėjęs neigiamas atsakymas neleido man dalyvauti ne tik Dainų šventėje, bet ir pasauliniame sporto vadovų suvažiavime, kur turėjo būti galutinai aptarta visi IV-jų Pas. Sp. Žaidynių, įvykstančių sekančiais metais Lietuvoje, reikalai. Tačiau nei mano geri sportiniai draugai jūsų V. Adamkus, V. Grybauskas ir kiti, bei kanadiečiai R. Sonda, ten dalyvauti negalėjo, todėl, manau, kad patys šeimininkai sutvarkė visus reikalus gerai ir mes tik gausim visus nurodymus ką ir kaip daryti ir spausim nykščius, kad kiti metai būtų laimingesni ir sportininkai jau galėtų laisvai įvažiuoti į Lietuvą. O susidomėjimas būsimois žaidynėmis ir pas mus Australijoje yra didelis. Sydneyje jau renkama aukos, patys žinomiesiems mūsų dailininkai paaukojo savo paveikslus Išvykos loterijai ir vien tik Sydneyje užsirašė 50 sportininkų važiuoti į Lietuvą. Svečių susidomėjimas taip pat yra didelis, todėl Kaune ir Vilniuje sekančią vasarą jau nemažai lietuviškųjų kengūriukų šokinės lietuviškomis gatvėmis. Aš pats buvau nutaręs į būsimo žaidynes važiuoti tik kaip eilinis sporto veteranas ir išpūdių pasidalintojas spaudoje. Tačiau kur tu žmogus išsisuksi. Sydneyjaus "Kovas" prispyrė, kad turėdamas Amerikos ir Kanados išvykų patyrimą, vadovaučiau ir "Kovo" išvykai. Ką darysi, sutikau ir dabar dirbam, ruošiamės ir manau, kad Australijos lietuviai sportininkai Lietuvoje pasirodys neblogiau kaip kad jie pasirodė Amerikoje ir Kanadoje.

Gaila, tikrai gaila, kad vasarą nebuvau Lietuvoje. Turėjau dalyvauti ir Žurnalistų suvažiavime, džiukų susitikime ir... net trijose vestuvėse. Ką padarysi, kai dainų negirdėjau, mūdus pro barzdą netekėjo ir džiukų gražuolių taip pat nepamačiau.

Šiuo metu jau esame beveik pilnai pasiruošę būsimojiems mūsų Lietuvių Dienoms, įvykstančioms šių metų pabai-

goje Melbourne. Ten ir vėl bus tikras lietuviškasis mūsų kultūrinis, meninis bei sportinis pakilimas, nes jų metu, kaip ir į didžiuosius Lietuvos atlaides, suvažiuoja ko ne visi Australijos lietuviai, pamatyti visa tai ką mes turime, dvasiškai atsigauti, jaunimas pasportuoti, skautai pastovyklauti ir pan. Šioje šventėje dalyvaus ir iš Lietuvos atvykęs Telsių ordinaras vyskupas Antanas Vaičius, kuris taip pat aplankys ir visus Australijos lietuvius. Tikimės sulaukti ir svečių sportininkų iš Amerikos bei Lietuvos, nes mūsų sportininkai turės savo jubiliejinę 40-ąją Sporto šventę. Taip kad laukiame svečių iš visur ir, laikinai primiršus Lietuvos įvykius, galima bus pasidžiaugti ir ramiojo lietuviškojo Kengūrų krašto apilinkumoje. Tat iki pasimatymo.

BOSTON

MIRĖ J. JAŠINSKAS

Liepos 30 d. So. Bostone mirė Jurgis Jašinskas, žurnalistas, Bostono lietuvių dramos sambūrio narys-aktorius, Ramovės sąjungos Bostono skyriaus pirmininkas ir kitų organizacijų tartininkas bei rėmėjas, sulaukęs 83 metų. Atsisveikinimas su juo įvyko rugpiūčio 4 d. Caspero laidotuvių namuose prie karsto, padengto Lietuvos trispalve. Atsisveikinimui vadovavo Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis, maldas pravedė Dr. Alfredas Krisiukėnas, velionies nueitą kelią ir veiklą tėvynėje bei išeivijoje paryškino Zigmąs Gavelis, atsisveikinimo kalbas pasakė: Ramovėnų Bostono skyriaus vardu Martynas Dapkus, o Bostono lietuvių dramos sambūrio vardu Petras Viščinis. Lankytojai vietoje gėlių suaukoko vajui "Dovana Lietuvai" 170 dolerių, kurie pasiųsti LB-nės Krašto valdybai.

Jurgio Jašinsko palaikai palaidoti rugpiūčio 5 d. Blue Hills kapinėse Braintree šalia žmonos Lydijos ir dukros Giedrės palaičių. Kapinėse paskutinį atsisveikinimo žodį tarė Dr. Algirdas Budreckis, sugiedotas Lietuvos himnas, vėliava nuo velionies karsto įteikta jo žentui Allen Cochrane, kuris pagal mirusiojo žinomą valią perdavė ją Laisvės Varpo vedėjui Petrui Viščiniui.

Velionis paliko testamentą, kurio vykdytojais paskirti: Algimantas Skabeikis, Romas Veitas ir Petras Viščinis. Jie su mirusiojo žentu Allen Cochrane ir bičiuliais Veronika ir Zigmąs Gaveliais rūpinosi laidotuviomis.

GRĮŽO DR. R. BUIVYDAS

Neseniai iš Lietuvos grįžo LB Bostono apylinkės pirmininkas dr. Romas Buivydas, kuris žiemos semestre Kauno ir Vilniaus universitetuose dėstė psichologiją ir dirbo Lietuvos Aukščiausios Tarybos užsienio reikalų konsultantu. Spalio mėnesį jis vėl grįš į Vilnių atsakingoms pareigoms Vytauto Landsbergio štabe.

RENGINIAI

• Lapkričio 17 d. 7 val. vakaro So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje rengiamas Tautinės sąjungos Bostono skyriaus veiklos 50 metų sukakties minėjimas ir Dirvos jubiliejaus vėjau vakaras.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

■ Laiškai Dirvai

Dar apie kalbos terliojimą

Dirvos VI. 28 Iš kitos pusės skiltyje paliestas nepalaujamas dabar Lietuvoje "sulietuvintais" angliškais žodžiais kalbos darymas.

Anksčiau Gimtasis kraštas laikas nuo laiko perspausdindavo straipsnelių iš nepriklausomos Lietuvos laikraščių, daugiausia iš Lietuvos aidų. Ir pridėdavo pastabą: "Kalba netaisyta". Vis tardavau, jog labai gerai padarėte, kad kalbos netaisėte. O kaip ten kalba "taiso ma" paimu vieną iš daugelio pavyzdžių. Gimtasis kraštas 1988 m. 7 nr. paskyrė pusę pirmojo puslapio rašiniui apie tenisą. Dešimt kartų linksniuojami "teniso kortai", tik vieną kartą pavartotas lietuviškas žodis – aikštelė. Vadinasi, dabar ten kalba taip pataisyta, jog tenisas žaidžiamas nebe aikštelėje, bet kortuose.

Buvau pradėjęs užsirašinėti įvairius kalbos terliojimo pavyzdžius, bet galo tokiame sąrašui nesimato. Ten viešumas buvo limituojamas; klausima ar galima dozuoti viešumą? Lavoninė pavirto į morgą, medžiotojas į jėgerį. Kaž kuris vyras nutarė balotiruotis kandidatu. Ledo kalną iš raštijos stumia eisbergas. Ant stogo įrengtas aerarijus. O jau stresų įvairiausių priperėta, gi su jais ryšio turi traumoti, kuroti. Vienas žaidėjas esąs rezultatyviausias (baisus daugiskiemenis griozdas – K.J.). Aukcionas, adekvatus, koncepcija, conceptualumas ir daugybė kitų anglišku žodžių sukuria potencialą kalbai daryti. Vyk. Valančius parašė Vaikų knygelę, o dabar vienas Kražių kunigas sudarė ir išspausdino Kražių parapijos istorijos ir kitokius bukletus.

Šitokiu kalbos darymu mandagų pasipiktinimą yra pareiškęs vienas Respublikos laikraščio prenumeratorius iš Kalifornijos. Prašė jis laikraščio nebesiuntinėti, likusį prenumeratorio mokesčių aukoją leidinio pagerinimui. Viena atsisakymo priežasčių – daug nelietuviškų žodžių, kurių be žodyno negalima suprasti. Jo prenumeratorio atsisakymas buvo Respublikoje išspausdintas.

Be abejo, kad spaudinami tokie kalbos darymai, atsakomybė tenka nevien autoriams, bet ir redaktoriams, kalbos tai-

sytojams. Kalbininkai, o gal ir žmogaus protavimą studijuojantieji specialistai, turėtų panagrinėti priežastis, kurios skatina taip svetimybėmis kalbą daryti? Gal viena paskata yra noras pasirodyti gudriu ir "mokytu", šiek tiek anglišku žodžių žinančiu?

Čia tinka pavyzdys iš Pergalės 1989 m. 5-to numerio. Ten išspausdintas straipsnis: "Suicidinės tendencijos džinsuotoj prozoj". Pradžioje autorius pastebi, jog "Pirmojo antraštės žodžio Tarptautinių žodžių žodynas kol kas neaiškina"... Angliškasis suicide reiškia savižudybę. Autorius nesąs pirmasis tą anglišką žodį lietuvių raštijon įkėręs. Tas žodis pavartotas "Autodafė" (– O kas ta "Autodafė?" – K.J.). Ir kitame kūrinyje esą galima rasti "gatavą sąvoką suicidinę tendenciją".

Gal manoma, jog anglišką žodį į lietuvišką raštą įkeverzojus, jau jis pasidaro tarptautiniu? O kaip lietuvis, anglų kalbos nemokantis, turi tarti tą "suicidinę"? To nepaaiškinta. Keliems iš Lietuvos besisvečiuojantiems tautiečiams parodžiau tą antraštę ir paprašiau pirmąjį žodį balsiai perskaityti. Kiekvienas tas dvi "ci" raides ištare, kaip lietuvių alfabetas liepia, o ne anglų tartim "sai". Tikri juokai iš rimtų dalykų, ypač šiuos metus Lietuvoje Kalbos metais paskelbus!

Ta pačia proga verta pastebėti, jog Lietuvos nepriklausomybės laikais kalbininkų ir mokytojų pagalba rašytojai ir laikraštininkai jau buvo nusikratę "Peklos knygos" laikų barbarizmų. Dabar pasitaikė iš Lietuvos gauti knygų ir kitokios spaudos, kur "dūšia", "čyščius" ir panašūs nelietuviški žodžiai vėl, lyg rašto papuošalu, pavartoti.

Tai ne pažanga, bet smukimas atgal.

Kazys Januta

A. MIŠKINIO "RAUDOS" DIRVOJE

Didžiai vertinu Antano Miškinio poeziją. Džiugina akį šių metų "Dirvoje" (Nr. 25) gražiai išspausdinti jo posmai (pora trumpų eilėraščių iš "Septynių sopulio raudų"). Skaitydamas

Kun. Gediminas Kijauskas, SJ, grįžęs iš atostogų Kanadoje, sveikinasi su pianiste Egle Janulevičiute, kuri koncertavo parapijos salėje.
V. Bacevičiaus nuotr.

Knygos Lietuvai...

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras, įsikūręs Chicago Jaunimo Centre, su savo archyvais, bibliotekomis, istoriniais rinkiniais ir muziejų eksponatais labai daug padeda lietuviams ir kitataučiams mokslininkams, rašytojams, tyrinėjantiems Lietuvos praeitį, dabartį ir lietuvių kultūros apraiškas plačiame pasaulyje. Šiame centre, kuriam vadovauja prof. dr. Jonas Račkauskas, atliekamos įvairios studijos, leidžiami moksliniai veikalai lietuvių ir

jaučiu, kad tai tas pats nepakeičiamai lietuviškas, aukštaitiškai lyriškas Miškinis, nepalūžęs net žiaurioje tremtyje. Tačiau keista, kad antrojo eilėraščio antrajame posme jau poetas lyg nebe tas pats. Kodėl? Nėra rimo, kur jis būtinai. Tad noriu šiuo laišku grąžinti Miškinį į savąjį kelią, iš kurio jį išstūmė spaudos klaida. Minėtame posme žodį "ten" būtinai reikia pakeisti žodžiu "tau".

Cituojau "Dirvoje" išspausdintą posmą (su mano pabraukta klaida):

Rauda ir žygiai, ir kančia–
Nevystantis vainikas ten.
Net kraupuly baisiam nakčia
Tave keliaujančią matau.

Autentiškas Miškinio posmas, be abejo, turi būti žemiau cituojamasis (su mano pabrauktu žodžiu):

Rauda ir žygiai, ir kančia–
Nevystantis vainikas tau.
Net kraupuly baisiam nakčia
Tave keliaujančią matau.

Teatleidžia man skaitytojai, kad dėl tokio trumpo, iš pažiūros menko žodžio rašau tokį palyginti ilgą laišką. Bet tvirtai tikiu, kad tas menkas žodis buvo labai svarbus pačiam poetui.

P.S. Tame pačiame "Dirvos" puslapyje išspausdintas įdomus Kazimiero Barėno straipsnis "Su Antanu Miškiniu ilgais tremties keliais". Straipsnio pradžioje rašoma, kad Antanas Miškinis nepriklausomoje Lietuvoje buvo apdovanotas valstybine premija. Mano žiniomis, valstybinės (švietimo ministerijos) premijos jis nėra gavęs.

Leonardas Žitkevičius

Redakcijos pastaba: Minėtas eilėraštis buvo perfotografuotas iš leidinio išleisto Lietuvoje.

anglų kalbomis. Vienas iš pastutinių žymių leidinių, kurį labai įvertino "Gimtasis Kraštas" kaip mokslo veikalą, yra William L. Urban anglų kalba parašyta knyga "The Samogitian Crusade" – "Kryžiaus Žygiai Žemaitijoje", kur pasauliui objektyviai parodoma senosios Lietuvos istorija, svetimšalių ne kartą iškreipta.

Didžiausias Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro uždavins yra surinkti ir išsaugoti Lietuvai plačiai vakarų pasaulyje mūsų lietuvių, ar kitataučių turimas, bet nenaudojamas, ar net išmetimui paliktas lietuvių istorijos, kultūros, meno vertybės: mokslinę, ar grožinę literatūrą, kad ji nežūtų Lietuvai. Centras renka lietuviškus, ar kitomis kalbomis apie Lietuvą leidinius, paveikslus, archyvinę, muziejinę medžiagą, lietuvišką bažnytinę turtą ir visų prašo šias vertybes siųsti: Lithuanian Research and Study Center, 5620 So. Claremont Ave. Chicago, IL 60636 USA.

Ilgą sovietinę okupaciją, iš kurios šiandien Lietuva visomis jėgomis laisvinasi, suspėjo sunaikinti nepriklausomos Lietuvos leidinius ir jų vietoje brukte brukto komunistinę literatūrą, melo propagandą, stengdamasi iš žmogaus išplėsti tautybę, religiją, moralę ir net prigimtą žmoniškumą. Lietuviški leidiniai vakarų pasaulyje, kurių gausiai turime, tik pavieniai, slapta pasiekę Lietuvą. Deja, tokie barbariški užmojai Maskvai nepavyko įgyvendinti net per pusę šimtmečio. Tą rodo dabar Lietuvos atgimimo reiškiniai. Laisvės prasiveržimai rytų Europos tautose ir pačioje sovietų imperijoje, nuvertė geležinę uždangą, kartu su Berlyno siena, ir atsirado galimybės iš vakarų vežti bei siųsti knygas į Lietuvą. Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa New Yorke neseniai išsiuntė 20 tonų knygų konteinerį laivu į Lietuvą. Su jais susitarus ir jiems pažadėjus apmokėti pusę transporto išlaidų, kitą pusę apmokėjimo tikintis gauti iš JAV LB "Dovana Lietuvai" fondo, antras knygų konteineris komplektuojamas Chicagoje, Jaunimo Centre veikiančiame Lituanistikos Tyrimų ir Studijų Centre. Visi prašomi čia suvežti įvairias lietuviškas ir anglų kalba mokslines (universitetų) knygas net ir daugeliu egzemp-

liorių. Jos bus siunčiamos Martyno Mažvydo Valstybinei Bibliotekai Vilniuje, kuri aprūpina visos Lietuvos bibliotekas, o mokslines knygas perduoda mokslo institucijoms. Šiai antrai siuntai laivu jau surinkta 50,000 knygų Chicagoje, bet dar reikia 150,000 konteinerio užpildymui. Visi prašomi knygas suvežti į Jaunimo Centrą, arba atsiųsti duotu adresu iki spalio mėn. 1 dienos. Norima supakuoti ir pasiųsti spalio mėn. pradžioje, kad knygos nueitų dar prieš Kalėdas. Tai bus mūsų graži Kalėdų dovana Lietuvai.

Br. Juodelis

L.T.S.C. Vicepirmininkas

MADISON

DU KONCERTAI

Madison meras Paul Soglin paskelbė 1990 m. liepos m. 3 dieną Vilniaus Universiteto Moterų Choro Dieną. Tą dieną Edgewood College terasoje turėjome malonią progą dalyvauti pasivašinėme su Vilniaus Universiteto moterų choru Virgo. Choro buvo 44 dainininkės, dvi solistės ir dvi dirigentės. Be to dar buvo trijų vyrų orkestras, susidedęs iš fleitos, smuiko ir čelo. Publikos iš arti ir toli atsilankė netoli 500 žmonių. Visi buvo sužavėti gražiu dainavimu ir orkestrinio muzika. Choro vadovė Rasa Gelgotienė, dėkodama už priėmimą, apdovanojo lietuvišką juosta Vilnius – Madison miestų seserijos pirminką Wisconsin universiteto lektorių James Sykes. Po koncerto buvo dar trumpas pobūvis su choru.

Iš Madison choras autobusu išvyko į Missoula, Montana tarptautinį chorų festivalį, kur dalyvavo 15 chorų iš 9 valstybių. Virgo choras dar dainavo Billings ir kitur Montanoje.

Grįždamas iš Montanos, Virgo choras sustojo trims dienoms Madison mieste ir liepos 20 dieną davė koncertą Wisconsin universiteto koncertų salėje. Šį kartą koncertas buvo mažiau reklamuotas, bet atsilankė apie 400 žmonių ir gausiai plojo chorui, solistėms ir orkestrui.

Choras buvo apsistojęs daugumoje amerikiečių šeimoje. Keletas buvo lietuvių šeimose.

Choristės, kurias teko su tikti, buvo malonios, nepretenzingos, mandagios ir linksmos, nežiūrint varginančios kelionės autobusu. Chorą išlydėti į Chicago autobusų stotį buvo susirinkę daug žmonių. Labai geri atsiliepimai apie chorą ir choristes buvo pareikšti amerikiečių ir lietuvių žodžiu, spaudoje, per radiją ir televiziją. (tp)

EDM OF TEXAS HAS POSITIONS FOR EXPERIENCED

TOOL & CUTTER GRINDERS (machinists) must be able to set up work from blue prints & close tolerance. To work any shift. Excellent Fringe Benefits, including Medical & Dental. 11 Paid Holidays, & up to four weeks Paid Vacation, & up to seven Days Sick Pay Apply. Call or write to EDM OF TEXAS 14042 DISTRIBUTION WAY Farmers Branch, TEXAS 75234 214-241-2501.

(27-33)

James Mooney iš Floridos atsiuntė 500 dol. čekį H. Tatarūnui, kad perduotų Lietuvos pagalbą. Nuotraukoje H. Tatarūnas perduoda čekį LB atstovei G. Kudukienei, stebint D. Puškorienę.
V. Bacevičiaus nuotr.

• JUOZAS STEMPUŽIS, "Tėvynės Garsų" radijo programos vedėjas, praeitą savaitę staga susirgęs, buvo paguldytas į ligoninę ir ši pirmadienį jam buvo sėkmingai padaryta sunki operacija.

Linkime Jam, sėkmingai at-

stačius sveikatą ir sutvirtėjus, greitai grįžti prie visą eilę metų labai gražiai ir įdomiai vestos "Tėvynės garsų" programos, kad ir vėl galėtume girdėti malonų, taip gerai pažįstamą ir laukiamą balsą radijo bangomis.

Sveik greitai, Juozai!

Kento universitete stažavę vilniečiai filologai: Laima Miliuskienė, docentė Ligija Kaminskienė, Nida Burneikaitė, prodekanas Rimantas Remeika ir Arvydas Gaižauskas. Grįžus į namus rašo VIII.1: ... dėkoju Jums už nepaprastai malonią viešnagę "Dirvoje", bei už knygas, kurios dabar keliauja per Atlantą į Lietuvą. Jūsų darbas didžiai prasmingas ne tik Amerikoje, bet ir Lietuvoje, nes Jūsų kurstomas tautiško židinys teikia jėgų ir ištvermės kiekvienam, dirbančiam Lietuvos ateičiai. Manau, kad tam pritaria kiekvienas iš 5 dėstytojų grupės, kurie lankėsi pas Jus. Jų ir savo vardu AČIO - Ligija Kaminskienė

George Voinovich, buvęs Clevelando meras ir dabar kandiduojąs į Ohio gubernatorių, dalyvavo 185 gatvės parade.
V. Bacevičiaus nuotr.

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitytas, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

• MARIJA IR KAZIMIERAS MARCINKEVIČIAI liepos 26 d. išvyko į Tokio aplankyti savo dukros Daivos šeimos kur jos vyras Dan Kinnavy yra General Motors bendrovės atstovas Japonijoje. Laimingi seneliai dalyvaus savo vaikaičio Andriaus-Kazimiero, gimusio Japonijoje, krikštynose ir turės progą pabendrauti taip pat ir su jau penkiamečiu Martynuku, ir trijų metų Kotryna-Marija. Į Clevelandą Marcinkevičiai grįš rugpiūčio vidury. (js)

• NORINTIEJI ĮSIGYTI video juostą Lietuvos filminkų V. Landsbergio, A. Matelio, A. Stonio ir A. Javdokimovo rodytų filmų, prašomi kreiptis į dr. Dalią Bložytę, 8260 Oxford Dr., Strongsville, OH 44136. Tel. (216) 243-0141. Video juostos kaina 25 dol.

ŠAULIŲ GEGUŽINĖ

Kar. A. Juozapavičiaus ir Žalgirio šaulių kuopos rengia gegužinę sekmdienį, rugpiūčio 26 d. prie ežero, Beachland Parke, 17815 Canterbury Road. Bus šilti pietūs, įvairūs gėrimai ir kt. Pradžia 12 val. Visi kviečiami atsilankyti.

HELP WANTED

Day work - laundry - cleaning. Fine private home, near Shaker Rapid. 2 or 3 days a week. Must speak a little english and have references. Tel. 991-6286.

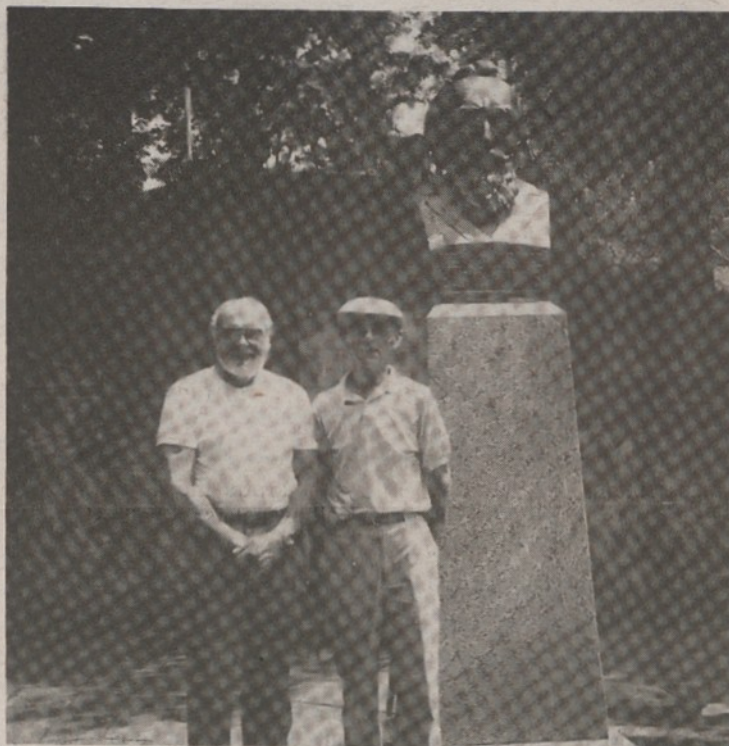
HELP WANTED

Children care - housekeeping. Full time. Monday - Friday. To care for 2 children, and a home. Exper. Loving person. MUST SPEAK ENGLISH. Must have own car and references. Tel. 292-3430

PARENGIMAI

- RUGPIŪČIO 19, Lietuvių Klubo gegužinė Kroatų sodyboje.
- RUGPIŪČIO 26, Kar. A. Juozapavičiaus ir Žalgirio šaulių kuopų gegužinė.
- RUGSĖJO 29, Pabaltiečių vakaras. Ruošia Pabaltiečių komitetas.
- SPALIO 6-7, Dirvos 75 metų sukakties minėjimas.
- SPALIO 14, Lietuvių Namų balius.
- SPALIO 20-21, Lietuvių Dienos. Koncertuos Toronto Volungės choras drauge su Dievo Motinos parapijos chor. Rengia LB Clevelando apylinkė.
- SPALIO 21, Ohio Lietuvių Gydytojų dr-jos metinis susirinkimas ir kultūrinės premijos įteikimas Lietuvių Namuose.
- LAPKRIČIO 2, 3, 4 Vliko seimas Clevelande.
- LAPKRIČIO 11, 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos salėje tradicinis Šv. Jurgio parapijos Mini-festivalis.
- LAPKRIČIO 24, Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia Ramovės Clevelando skyrius.
- GRUODŽIO 24, 9:30 val. bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

Skulpt. Ramojus Mozoliauskas ir Lietuvių kultūrinio darželio draugijos pirm. Vincas Apanius prie atnaujinto dr. J. Basanavičiaus biusto.
K. Vaičeliūnienės nuotr.

Juozas Mikonis
Realtor, Notary Public

East Shore Realty

Namų ir žemės pardavimas - nuomavimas

Bus. phone: 481-6900
Home phone: 531-2190

18021 Marcella Road
Suite 2
Cleveland, Ohio 44119

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

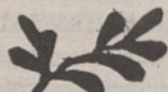
RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

• **LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOS** konferencija (suvažiavimas) įvyks Vilniuje š.m. rugsėjo 29 – 30 d.d. kviečiami atstovai iš ALT S-gos ir LT Sąjūdžio.

• **DAINIUS VIDMANTAS** (Rochester, NY) rugpiūčio 10d. baigė vasaros stažą VLIKO / ELTOS įstaigoje (Washington, DC). Jis tikėjosi šią vasarą lankyti lituanistinius kursus Vilniaus universitete, tačiau, kaip ir daugelis kitų negavęs vizos, nutarė antrą vasarą iš eilės dirbti šioje raštineje. Amerikos sostinėje Dainius tarp kitko įsijungė į demonstracijas Gorbačiovo lankymosi metu ir susitiko su svarbiais svečiais iš Lietuvos, A. Saudargu, A. Brazausku, G. Šerkšniu, R. Rajecku, bei su Amerikos senatoriais D. De-Concini ir A. D'Amato. Jis taip pat dalyvavo "Pavergtų Tautų Savaitės" paskelbime ir pasiūdojo proga šnektelėti su prezidentu G. Bush'u. Dainius studijuoja keramikos inžineriją Alfred universitete ir dalyvauja lietuviškoje veikloje – jis skautas Vytis, priklauso Jaunimo sąjungai ir tautinių šokių grupei "Lazdynas".

• **RAIMONDAS IR DALIA MIEŽELIAI**, Miami Beach, FL., atnaujindami Dirvos premuneratorą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS** Bostono skyriaus pirmininkas J. Rentelis atsiuntė "Dirvos" vajeaus vyr. komitetui 4,000 dol. linkėdamas ištvermės ir pasisekimo užsibręžtam darbe. Toliau rašo, jog yra sudaryta komisija, kuri stengsis praveisti sumanytą didesnę suma paremti Dirvos vajų.

Š.m. lapkričio mėn. pramatyta suruošti Bostono skyriaus 50 metų jubiliejų ir pilną paskirti Dirvos vajui.

Dirvos jubiliejaus paminėjimo ir vajeaus vyr. komitetas reiškia gilią padėką ALT s-gos skyriaus valdybai suprantančiai sunkų mūsų spaudos išsilaikymo reikalą.

KVIETIMAS Į GEGUŽINĘ

kuri įvyks Lemonte, Ateitininkų namų ažuolyne, sekmadienį, rugpiūčio 26 d. Pradžią 1 val. p.p. Gegužinėje : skanus maistas, gera nuotaika, lietuviška muzika ir malonus pabendravimas. Gegužinėje laukiami visi, dideli ir maži.

Rengėjas: Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, Chicagos skyriaus valdyba.

PADĖKA

A. † A.

Ekonomijos dr. **JONUI JUODIKIUI** 1990 m. liepos mėn. 2 d. iškeliavo į Aukščiausiojo vynuogynų sodus ir urną su jo palaikų pelenais priglaudė mauzoliejus Memorial Parko kapinėse.

Širdingai dėkojame kun. dr. Matui Čivui už Pranciškonų koplyčioje atlaikytas gėdulingas šv. Mišias ir tartą paguodos žodį.

Dėkojame Antanui Kašubai už atsisveikinimą Korp! Neo-Lithuania vardu Pranciškonų koplyčioje.

Dėkojame giminėms ir draugams guodusiems mus gailesčio ir skausmo valandoje.

Dėkojame Korp! Neo-Lithuania korporantams ir visiems gausingai dalyvavusiems pamaldose ir laidotuvių pietuose.

Dėkojame už pareikštas užuojautas žodžiu, raštu ir laikraštyje Dirva.

Liūdesyje like, Žmona Regina ir sūnus Algis.

LOS ANGELES

TAUTOS ŠVENTĖS MINEJIMAS

A.L.T.S-gos Los Angeles skyrius ruošia TAUTOS ŠVENTĖS minėjimą rugsėjo mėn. 9 d. šv. Kazimiero parapijos salėje.

10:15 val. ryto vėliavų pakėlimas šv. Kazimiero parapijos kieme.

10:30 val. ryto iškilmingos pamaldos su pritaikintu pamokslu. Mišių metu gieda parapijos choras ir solistai vadovaujami muz. Viktoro Ralio.

12:00 val. Minėjimas šv. Kazimiero parapijos salėje. Pagrindinę kalbą pasakys istorikas Vincas Trumpa. Meninę programą atliks: sol. Janina Čekauskienė ir sol. Antanas Pavašaris, akomp. muz. Raimonda Apeikyte.

Visi maloniai kviečiami TAUTOS ŠVENTĖS minėjime dalyvauti. Moterys ir mergaitės kviečiamos pasipuošti tautiniais rūbais.

• **JONAS PETRONIS**, Los Angeles Dirvos 75-mečio paminėjimo ir vajeaus komiteto pirmininkas, su viso komiteto pagalba vajeaus atidarymo metu surinko 10.000 dol.

ATTITAIŠYMAS

Dirvoje Nr. 28 straipsnyje "Los Angeles dramos sambūris" išibrovė korektūros klaida: Juozas Kaributas režisavo ne ketverius, bet aštuonerius metus. Atsiprašome dėl klaidos.

• **STASYS IR ALĖ SANTVARAI**, Bostone, Mass., Dirvai paremti atsiuntė 35 dol. auką, už kurią nuoširdžiai dėkojame.

Poetas Stasys Santvaras, nors ir sirgdamas, užbaigė ruošti savo sonetų knygą, kurią leidžia Viltis su korp. Neo - Lithuania parama.

• **ANTANAS IR VALERIKA SKRIDULIAI**, Daytona Beach, FL., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **DR. BIRUTĖ BALČIŪNAS**, Baltimore, Md., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **A. BLIUDAKIS**, Chicago, Ill., Dirvai paremti atsiuntė 20 dol. Ačiū.

• **M. BALIUTAVIČIUS**, Venezueloje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **RAYMONDAS IR GRAŽINA KUDUKIAI**, Pepper Pike, OH., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

New Yorke ruošiasi Dirvos sukakčiai

Dirvos deimantinės sukakties minėjimo New Yorke komiteto dalis: Sėdi iš kairės: J. Bagdonas, A. Naokaitė-Pintsch, pirm. A. Vakselis, G. Stankūnienė, I. Vakselienė. Stovi: A. Misiūnas, A. Vėbeliūnas, R. Bitėnas, J. Vėblaitis, A. Šperauskas ir dr. J. Lenkaitis. Trūksta V. Gerulaičio, K. Trečioko, G. Kumpikaitės-Stravinskienės, A. Mackevičienės ir dr. B. Paprockienės.

Newyorkiečiai entuziastingai ėmėsi pareigų paminėti 75 metų sulaukusio laikraščio "Dirva" gimtadienį, kuris įvyks rugsėjo 23 dieną 3 valandą p.p. Kultūros Židinyje.

Pirmajame posėdyje dalyvauti buvo pakviesta 15 asmenų. Dalyvavo tik septyni. Kiti kvieštieji, tada į posėdį negalėję atvykti pasižadėjo dalyvauti sekančiame posėdyje. Toji septyniukė, išsirikino iš savo tarpo rengimo komiteto pirmininką Aleksandrą Vakselį ir tik bendrais bruožais aptarė programos bei administracinius reikalus, o sekančiame posėdyje, pasižadėjusiems dalyvaujant, nutarė pasiskirstyti pareigomis. Antrajame posėdyje, įvykusiam Liepos 18 dieną, dalyvavo visi anksčiau pasižadėjusieji ir aktyviai ėmėsi darbo.

Svarbiausiu darbotvarkės klausimu buvo pareigų pasiskirstymas ir pirmininko pranešimas apie jau atliktus darbus po pirmojo posėdžio. Pareigų pasiskirstymo klausimas buvo lengvai išspręstas. Buvo išvengta pareigų perkrovimo, kas dažnai atstumia talkininkus dalyvauti pareigų komitetuose. Šio komiteto nariams teko bet kuri siaura parengimo sritis, kad apsiėmęs geriau galėtų reikale susikoncentruoti.

Pagrindiniu kalbėtoju "Dirvos" sukakties minėjimo klausimu pakviestas, buvęs clevelandietis, inž. Jaunutis Nasvytis, dabar gyvenąs Hartford, Connecticut. Jis noriai apsiėmė šias pareigas.

Meninę programos dalį atlikti pakviesta ir sutiko atvykti iš Texas, sol. Regina Žymantaitė – Peters. Kartu atvyks ir jos akompaniatorius.

Pareigas pasiskirsčius komiteto sudėtis yra tokia:

• **GRAŽINA KENTER**, Danbury, Ct., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

ATTENTION: EARN MONEY READING BOOKS!
\$32,000 / year income potential. Details.
(1) 602-838-8885 Ext. BK- 1753,
6am - 11pm, 7 days. (30-31)

Tėvas Leonardas Andriekus – sukalbės maldą:

Aleksandras Vakselis – Pirmininkas ir parengimo veiklos koordinatorius;

Rimas Bitėnas – vicepirmininkas, visų finansinių reikalų tvarkytojas;

Apolinaras Vėbeliūnas – posėdžių sekretorius ir visų pareigų bei potvarkių registratoras;

Aldona Noakaitė – Pinch – vicepirmininkė vaišėms rengti ir svečiams priimti. Jai talkininkaus dr. Birutė Paprockienė;

Giedrė Noakaitė – Stankūnienė – programos pravedėja;

Algis Šperauskas – meninės programos koordinatorius;

Julius Vėblaitis – atsilankymo kvietimų, skelbimų ir finansinių rėmėjų ieškojimo viršininkas, kuriam sutiko talkinti Vytautas Gerulaitis ir Kazys Trečiokas iš New Jersey;

Juozas Bagdonas – dailininkas, vizualinės apvaizdos viršininkas;

Irena Vakselienė – rūpinsis loterijos reikalais;

Aldona Mackevičienė – prieėjimo pardavinės bilietus ir saugos surinktus pinigus.

Dr. Jonui P. Lenkaitiui – pavesta visus įvykius aprašyti spaudoje.

Keli, posėdyje dalyvavusieji asmenys buvo palikti be pareigų – atsarginiais. Tai buvo iš anksto numatyta, kad kokiems nors naujiems reikalams ar uždaviniams iškilus, tos pareigos neapsunkintų kitų komiteto narių.

Malonu, kad prie šio parengimo, Juliaus Vėblaičio paskatinti, prisijungė ir aktyviai bendradarbiauja New Jersey Lietuviai. Pageidautina, kad toks bendravimas, šio parengimo sukeltas, neužsibaigtų, o išsivystytų į tautines idėjas puoselėjančių lietuvių bendrą veiklą.

Pabrėžti būtina, kad anksčiau veikusius New Yorke du ALTS skyrius sujungus į vieną, pagyvėjo ir veikla. Nemaža paramos ir įtakos šio parengimo reikalui turi ir L.S.T. korporacijos NEO LITHUANIA New Yorko Vienetas.

Sekantis posėdis įvyks rugpiūčio 29 dieną.